

Hallituksen esitys Eduskunnalle verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotukset välillisen verotuksen muutoksenhakujärjestelmän ja veroasioiden valituslupajärjestelmän uudistamisesta.

Liikevaihtovero-oikeuden toimivaltaan nykyisin kuuluvat asiat siirrettäisiin Uudenmaan lääninoikeuteen, jolloin liikevaihtovero-oikeus lakkautettaisiin. Uudenmaan lääninoikeuteen siirrettäisiin myös ne tuontivero- ja valmisteverovalitukset, joissa tullihallitus toimii nykyisin valitusviranomaisena. Välillistä verotusta koskevat valitukset käsiteltäisiin näin ollen lääninoikeudessa, joka on yleinen alueellinen hallintotuomioistuin.

Muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siirryttäisiin nykyisestä asian laadun ja päätöksen häviöarvon perusteella määräytyvästä veroasioiden osittaisesta valituslupajärjestelmästä yleiseen valituslupajärjestelmään. Lääninoikeuden antamaan veroasiaa koskevaan päätökseen saisi hakea muutosta, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet olisivat nykyistä laajemmat. Keskeisenä uudistuksena olisi, että valituslupa voitaisiin myöntää, jos asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen

virheen vuoksi. Lisäksi valituslupa voitaisiin myöntää niin kuin nykyisin, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Valituslupa voitaisiin myöntää myös muusta painavasta syystä.

Esitys liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi verotuslain muuttamisesta, jossa ehdotetaan verolautakunnan muuttamista yksinomaan veronokaisuvaatimuksia käsitteleväksi toimielimeksi. Verotuspäätökseen haettaisiin aina ensin muutosta oikaisuvaatimuksella verolautakunnalta. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä valitettaisiin lääninoikeuteen. Samalla luovuttaisiin oikaisumenettelyn kanssa rinnakkaisesta veromuistutusmenettelystä.

Esitys liittyy vuoden 1994 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994. Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ .	1	1.6. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta	27
YLEISPERUSTELUT	4	1.7. Perintö- ja lahjaverolaki	27
1. Nykytila	4	1.8. Kiinteistöverolaki	27
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	4	1.9. Laki liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain kumoamisesta	27
Välittömän verotuksen muutoksenhakujärjestelmä pääpiirteittäin	4	1.10. Liikevaihtoverolaki	28
Muutoksenhakujärjestelmä välillisessä verotuksessa	4	1.11. Tullilaki	29
Muutoksenhakujärjestelmä muissa veroasioissa	6	1.12. Valmisteverotuslaki	29
Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen	6	1.13. Laki auto- ja moottoripyöräverosta	30
1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	7	1.14. Laki moottoriajoneuvoverosta	30
Ruotsi	7	1.15. Laki polttoainemaksusta	31
Norja	8	1.16. Leimaverolaki	31
Tanska	9	1.17. Luottoverolaki	32
Saksa	9	1.18. Laki tilauslentoverosta	32
Ranska	10	1.19. Elokuverolaki	32
Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimus	10	1.20. Arpajaisverolaki	32
1.3. Nykytilan arviointi	10	1.21. Rakennusverolaki	33
Yleistä	10	1.22. Suhdannetalletuslaki	33
Muutoksenhakujärjestelmä välillisessä verotuksessa	11	1.23. Laki koiraverosta	33
Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen	13	1.24. Veronkantolaki	33
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	15	1.25. Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan kumoamisesta	33
2.1. Tavoitteet	15	2. Voimaantulo	34
2.2. Keskeiset ehdotukset	15	LAKIEHDOTUKSET	35
Välillistä verotusta koskevien valitusten siirtäminen lääninoikeuteen .	15	1. Laki muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta	35
Veroasioiden valituslupajärjestelmä korkeimmassa hallinto-oikeudessa .	17	2. Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	36
3. Esityksen vaikutukset	17	3. Laki verotuslain muuttamisesta	36
3.1. Taloudelliset vaikutukset	17	4. Laki ennakkoperintälain muuttamisesta	37
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset ..	18	5. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta	37
4. Asian valmistelu	19	6. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	38
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	19	7. Laki perintö- ja lahjaverolain 48 §:n muuttamisesta	38
4.2. Lausunnot	20	8. Laki kiinteistöverolain 27 §:n muuttamisesta ...	39
5. Riippuvuus muista esityksistä	21	9. Laki liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain kumoamisesta	39
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	22	10. Laki liikevaihtoverolain muuttamisesta	39
1. Lakiehdotusten perustelut	22	11. Laki tullilain muuttamisesta	41
1.1. Laki muutoksenhausta hallintoasioissa ..	22		
1.2. Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta .	23		
1.3. Verotuslaki	24		
1.4. Ennakkoperintälaki	27		
1.5. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta .	27		

	Sivu		Sivu
12. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	42	2. Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	53
13. Laki auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta	43	3. Laki verotuslain muuttamisesta	54
14. Laki moottoriajoneuvoverosta annetun lain 32 §:n muuttamisesta	44	4. Laki ennakkoperintälain muuttamisesta	57
15. Laki polttoainemaksusta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	45	5. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta	58
16. Laki leimaverolain 92 ja 98 a §:n muuttamisesta	45	6. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 21 §:n muuttamisesta	59
17. Laki luottoverolain 22 §:n muuttamisesta	46	7. Laki perintö- ja lahjaverolain 48 §:n muuttamisesta	59
18. Laki tilauslentoverosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	46	8. Laki kiinteistöverolain 27 §:n muuttamisesta	60
19. Laki elokuvaverolain 14 §:n muuttamisesta	47	10. Laki liikevaihtoverolain muuttamisesta	61
20. Laki arpajaisverolain 16 §:n muuttamisesta	47	11. Laki tullilain muuttamisesta	65
21. Laki rakennusverolain 17 §:n muuttamisesta	48	12. Laki valmisteverotuslain muuttamisesta	67
22. Laki suhdannetalletuslain 14 §:n muuttamisesta	48	13. Laki auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta	69
23. Laki koiraverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	49	14. Laki moottoriajoneuvoverosta annetun lain 32 §:n muuttamisesta	70
24. Laki veronkantolain 12 §:n muuttamisesta	49	15. Laki polttoainemaksusta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	71
25. Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan kumoamisesta	50	16. Laki leimaverolain 92 ja 98 a §:n muuttamisesta	72
LIITE	51	17. Laki luottoverolain 22 §:n muuttamisesta	73
Rinnakkaistekstit	51	18. Laki tilauslentoverosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	74
1. Laki muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta	51	19. Laki elokuvaverolain 14 §:n muuttamisesta	74
		20. Laki arpajaisverolain 16 §:n muuttamisesta	75
		21. Laki rakennusverolain 17 §:n muuttamisesta	76
		22. Laki suhdannetalletuslain 14 §:n muuttamisesta	76
		23. Laki koiraverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta	77
		24. Laki veronkantolain 12 §:n muuttamisesta	77

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Välittömän verotuksen muutoksenhaku-järjestelmä pääpiirteittäin

Tulo- ja varallisuusverotuksen toimittaa verotuslain (482/58) mukaisesti verolautakunta tai verotoimisto. Vuodelta 1989 toimitetusta verotuksesta lähtien on noudatettu menettelyä, jossa verovelvolliset saavat tiedokseen verotus selvityksen verolippuineen jo ennen verotuksen päättymistä. Tämän menettelyn avulla voidaan ainakin selvät virheet korjata heti vapaamuotoisesti.

Verotuksen toimittamisen päätyttyä voi verovelvollinen vaatia virheellisen verotuspäätöksen muuttamista kolmella vaihtoehtoisella tavalla: tekemällä veromuistutuksen tutkijalautakunnalle, pyytämällä veronokaisua verolautakunnalta tai hakemalla päätökseen muutosta valittamalla lääninoikeuteen. Veromuistutus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun verotus on päättynyt. Veronokaisu verovelvollisen eduksi voidaan tavallisesti tehdä viiden vuoden kuluessa verotusvuoden päättymisestä. Oikais-ta voidaan myös jälkiverotusta tai uudelleen toimitettua verotusta koskeva päätös. Veronokaisua ei voida tehdä, jos asia on jo ratkaistu muistutukseen tai valitukseen annetulla päätöksellä.

Veromuistutukseen tai veronokaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voidaan valittaa lääninoikeuteen. Verovelvollinen voi veromuistutuksen tai veronokaisuvaatimuksen asemesta tehdä verovalituksen suoraan lääninoikeudelle. Jos verovelvollinen valittaa säännönmukaisesta verotuksesta suoraan lääninoikeuteen, tämä valitus käsitellään kuitenkin viran puolesta ensin veronokaisuasiana verolautakunnassa. Verovelvollisen valitusaika lääninoikeuteen on tavallisesti viisi vuotta ja veronsaajan valitusaika kuusi kuukautta verotusvuoden päättymisestä.

Ennakkoperintälaissa (418/59) ja työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/63) tarkoitetuissa asioissa on säännönmukainen valitusaika lääninoikeuteen 30 päivää. Lisäksi on mahdollista tehdä perustevalitus kuuden vuoden kuluessa päätöksen antamista seuraavan vuoden alusta.

Rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varalli-

suuden verottamisesta annetun lain (627/78), korkotulon lähdeverosta annetun lain (1341/90) sekä kiinteistöverolain (654/92) muutoksenhaku koskevat säännökset eivät olennaisesti eroa verotuslain ja ennakkoperintälain vastaavista säännöksistä.

Perintö- ja lahjaverolain (378/40) mukaisen verotuksen toimittavat perintöverolautakunnat. Perintöverolautakunnan päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa sen määräajan viimeisestä päivästä, jona veroliput ja muut pesänhoitajalle tai veroilmoituksen antajalle toimitettavat verotusasiakirjat ovat olleet saatavina verotoimistossa. Säännönmukaisen valitusajan jälkeen voi verovelvollinen hakea muutosta lääninoikeudelta perustevalituksella viiden vuoden kuluessa veron maksuunpanoa seuraavan kalenterivuoden alusta.

Lääninoikeuden päätöksestä voidaan välittömästi verotusta koskevassa asiassa tavallisesti valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tätä valitusoikeutta on kuitenkin muissa kuin perintö- ja lahjaverotusta koskevissa asioissa osittain rajoitettu valituslupajärjestelmällä.

Verohallituksen yhteydessä toimiva keskusverolautakunta voi antaa sitovan ennakkotiedon tulo- ja varallisuusverotusta, ennakkoperintää, korkotulon lähdeveroa tai kiinteistövero-a koskevassa asiassa. Keskusverolautakunnan antamasta ennakkotiedosta voidaan valittaa 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Välittömän veron määräämisestä tai maksuunpanosta voidaan lisäksi tehdä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetty perustevalitus viiden vuoden kuluessa veron määräämistä tai maksuunpanoa seuraavan vuoden alusta lukien.

Muutoksenhakujärjestelmä välillisessä verotuksessa

Liikevaihtoverotuksessa on lähtökohtana, että verovelvollinen suorittaa liikevaihtoverolain (559/91) mukaisen veron oma-aloitteisesti. Itseverotusmenettely ulottuu myös liikevaihtoveron ilmoittamisessa ja maksamisessa tapahtuneiden virheiden korjaamiseen. Lääninverovirasto valvoo liikevaihtoveron suorittamista ja

maksuunpanee puuttuvan veron tai palauttaa liikaa maksetun veron, jollei liikevaihtoverovollinen ole oma-aloitteisesti korjannut virheellistä suoritustaan. Lääninveroviraston on oikaistava virheellistä päätöstään, jos päätöksessä todetaan verovollisen hakemuksen tai valituksen johdosta tai muutoin virhe verovollisen vahingoksi. Oikaisu on yleensä tehtävä kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jolta suoritettavaa liikevaihtoveroa päätös koskee.

Lääninveroviraston liikevaihtoveroasiassa antamaan päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Verovollisen valitusaika on yleensä kolme vuotta tilikauden päättymisestä ja valtionasiamiehen valitusaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä. Lääninverovirasto käsittelee valitusasian ensin oikaisumenettelyssä. Jos lääninverovirasto hyväksyy verovollisen vaatimuksen kokonaan, se oikaisee valituksen kohteena olevaa päätöstään eikä asiaa toimiteta valituksena liikevaihtovero-oikeuden ratkaistavaksi. Jos valituksessa esitettyjä vaatimuksia ei hyväksytä kokonaan oikaisumenettelyssä, asia siirretään hylätyiltä osin liikevaihtovero-oikeuden ratkaistavaksi.

Liikevaihtovero-oikeuden päätöksestä voidaan yleensä valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusoikeutta on kuitenkin valituslupajärjestelmällä osittain rajoitettu.

Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain (664/66) mukainen vakuutusmaksuvero suoritetaan oma-aloitteisesti samalla tavalla kuin liikevaihtovero. Vakuutusmaksuveroa koskevassa oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyssä noudatetaan soveltuvin osin liikevaihtoverolain säännöksiä.

Tulliverotusta koskevat menettely- ja muutoksenhakusäännökset sisältyvät tullilakiin (573/78). Tullinoikaisua ja muutoksenhakua koskevat säännökset uudistettiin vuoden 1988 alusta lailla (1165/87). Tulluksesta ja muusta veron määräämisestä annetaan tullauspäätös. Piiritullikamarin on oikaistava virheellinen päätös tavaranhaltijan hyväksi, jos se tullinoikaisuvaatimuksen tai valituksen johdosta tai muutoin toteaa, että tullia on määrätty liikaa tai palautettu liian vähän. Tullinoikaisu voidaan tehdä tavaranhaltijan hyväksi kolmen vuoden kuluessa tullin tai tullinpalautuksen määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Piiritullikamarin päätökseen haetaan muu-

tosta valittamalla tullihallitukseen. Tavaranhaltijan valitusaika tullin tai tullinpalautuksen määräämistä koskevassa asiassa on kolme vuotta tullin tai tullinpalautuksen määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta. Jos piiritullikamari oikaisee päätöstään tavaranhaltijan vaatimusten mukaisesti, asia ei siirry valitusasiassa tullihallituksen käsiteltäväksi. Muussa tapauksessa piiritullikamarin on siirrettävä asia tullihallituksen ratkaistavaksi. Tulliasiamiehen valitusaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä. Tullihallituksen päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa ilman valituslupaa.

Valmisteverotusta koskevat säännökset verotusmenettelystä ja muutoksenhausta sisältyvät eri valmisteverojen osalta valmisteverotuslakiin (558/74). Valmisteverojen määräämisestä, maksuunpanosta ja kannosta huolehtii tullilaitos. Veronokaisua, jälkiverotusta ja muutoksenhakua koskevat valmisteverotuslain säännökset ovat lähes samanlaiset kuin tullilain vastaavat säännökset.

Auto- ja moottoripyöräverotuksessa on verotusmenettely järjestetty auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain (482/67) mukaan eri tavoin riippuen siitä, onko kyseessä maahan tuodun vai maassa valmistetun ajoneuvon verotus. Tullihallinto huolehtii maahantuotujen ajoneuvojen verotuksesta. Maassa valmistettujen ajoneuvojen verotuksesta huolehtii verohallinto. Lisäksi autorekisterikeskukselle kuuluu eräitä verotustehtäviä. Auto- ja moottoripyöräverotuksen toimittamisessa ja sitä koskevassa muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin liikevaihtoverolain säännöksiä, jollei auto- ja moottoripyöräverosta annetussa laissa erikseen toisin säädetä. Maahantuotujen autojen verotuksessa noudatetaan kuitenkin soveltuvin osin tullilain säännöksiä. Oikeuskäytännössä on katsottu, etteivät liikevaihtoverolain muutoksenhakurajoitukset korkeimpaan hallinto-oikeuteen koske auto- ja moottoripyöräveroa. Käytännössä useimmat korkeimman hallinto-oikeuden käsittelemistä auto- ja moottoripyöräverotusta koskevista valituksista ovat koskeneet invalideille myönnettävää autoveron palautusta.

Moottoriajoneuvoverosta annetun lain (722/66) mukaisen moottoriajoneuvoveron maksuunpanon ja kannon toimittaa tavallisesti Autorekisterikeskus. Ulkomailta rekisteröidystä Suomeen tilapäistä käyttöä varten tuodusta ajoneuvosta toimittaa veron maksuunpanon ja

kannon kuitenkin tulliviranomainen. Veronoikausiu voidaan toimittaa kahden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, jota päätös koskee. Autorekisterikeskuksen päätöksestä voidaan valittaa liikevaihtovero-oikeuteen. Tulliviranomaisen päätöksestä valitus tehdään tullihallitukselle. Valitusaika on 30 päivää siitä, kun vero on suoritettu tai olisi pitänyt suorittaa. Liikevaihtovero-oikeuden ja tullihallituksen päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ilman muutoksenhakurajoituksia. Polttoainemaksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan polttoainemaksusta annetun lain (337/93) mukaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen noudattaen, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa säädetään.

Tilauslentoverosta annetussa laissa (976/92) tarkoitetuissa asioissa haetaan lääninveroviraston päätökseen muutosta valittamalla lääninoikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Liikevaihtoverolaisissa, tullilaisissa, valmisteverotuslaisissa ja tilauslentoverosta annetussa laissa säädetään, ettei niissä tarkoitettuihin asioihin sovelleta verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain perustevalitussäännöksiä.

Muutoksenhakujärjestelmä muissa veroasioissa

Lääninoikeudet toimivat valitusviranomaisina, kun muutosta haetaan lääninveroviraston päätökseen leimaverolaisissa (662/43) tarkoitettua leimaveroa, luottoverolaisissa (48/90) tarkoitettua luottoveroa, elokuvaverolaisissa (366/64) tarkoitettua elokuvaveroa, arpajaisverolaisissa (552/92) tarkoitettua arpajaisveroa tai veronkantolaisissa (611/78) tarkoitettua veronkuittausa koskevassa asiassa. Lääninoikeudelta voidaan hakea muutosta myös koiraverolaisissa (590/79) tarkoitettua koiraveroa, rakennusverolaisissa (54/77) tarkoitettua rakennusveroa ja suhdannetalletuslain (53/77) mukaista suhdannetalletusta koskevassa asiassa. Suhdannetalletusta koskevaan päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta vain ennakkoperintälain 51 §:n 5 momentin mukaisella perustevalituksella. Elo-

kuvaverovelvollisuutta tai elokuvaveron määrää koskevaan valtion elokuvatarkastamon päätökseen saa hakea muutosta valittamalla valtion elokuvalautakunnalle siten kuin laissa elokuvien tarkastuksen toimittamisesta (300/65) säädetään. Lääninveroviraston päätöksestä muussa veronkantoasiassa kuin veronkuittausa koskevassa asiassa voidaan valittaa verohallituksen muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain mukaisesti.

Lääninoikeuden ja valtion elokuvalautakunnan päätökseen voidaan yleensä hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen voidaan nykyisin valittaa myös leimaverotuksen hakemusasioita koskevista lääninoikeuden päätöksistä. Suhdannetalletuslain nojalla annettuun lääninoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta.

Muissa kuin arpajaisveroa koskevissa asioissa voidaan muutosta hakea myös tekemällä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa tarkoitettu perustevalitus.

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Nykyisin veroasioiden muutoksenhaussa samoin kuin muussakin hallintolainkäytössä on lähtökohtana kaksiasteinen hallintotuomioistuinjärjestelmä, jossa korkein hallinto-oikeus toimii ylimpänä oikeusasteena. Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen on veroasioissa kuitenkin rajoitettu valituslupajärjestelmällä. Sen piiriin kuuluvat asiat määräytyvät nykyisessä järjestelmässä asioiden laadun tai häviöarvon perusteella. Näiden rajoitusten lisäksi on voimassa muutamia valituskieltoja.

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on ennakkoperintäasioissa edellyttänyt vuodesta 1960 lähtien useissa tapauksissa valituslupaa ja vuodesta 1968 lähtien kaikki ennakkoperintäasiat ovat kuuluneet valituslupajärjestelmän piiriin. Verotuslain mukaan toimittavassa verotuksessa on valitusoikeutta osittain rajoitettu valituslupasäännösten avulla vuodesta 1968 alkaen. Samassa yhteydessä säädettiin myös vastaavasta liikevaihtoveroasioiden osittaisesta valituslupajärjestelmästä. Rajoitusten tavoitteena oli vähentää asioiden ruuhkaantumista korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Verotuslain valituslupajärjestelmää laajennettiin muutamiin uusiin asiaryhmiin vuon-

na 1982 lailla (602/82). Samalla korotettiin häviöarvon suuruuteen perustuvien rajoitusten markkamääriä.

Tulo- ja varallisuusverotuksessa on valitus-oikeutta rajoitettu sekä asian laadun että häviöarvon perusteella. Valituslupa on tarpeen asioissa, jotka koskevat esimerkiksi luontoisedun verotusta, matkakustannusten korvausten veronalaisuutta, veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä, tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden menojen vähentämistä palkkatulosta taikka edustusmenojen vähennyskelpoisuutta. Valittava ei saa ilman valituslupaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee tulon veronalaisuutta tai verotettavan tulon määrää, jos tulon määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, on ilmeisesti vähemmän kuin 4 000 markkaa tai jos se on ilmeisesti vähemmän kuin 20 000 markkaa ja samalla vähemmän kuin kymmenesosa verotuksessa vahvistetusta verovelvollisen verovuoden tulon kokonaismäärästä. Varojen veronalaisuudesta tai verotettavan varallisuuden määrästä ei saa valittaa ilman valituslupaa, jos se varallisuuden määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, on ilmeisesti vähemmän kuin 200 000 markkaa. Valitusoikeuden rajoitukset eivät koske esimerkiksi verovelvollisen verotusasemaan liittyviä kysymyksiä. Verotuslain valituslupajärjestelmän ulkopuolelle jäävät keskusverolautakunnan antamat ennakkotiedot, joista voidaan valittaa suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Metsän veroluokitusta koskevassa asiassa lääninoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta.

Perintö- ja lahjaverotuksessa ei valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole rajoitettu muulla tavoin kuin siten, ettei perintöverolautakunnan antamaa ennakkotietoa koskevasta lääninoikeuden päätöksestä saa lainkaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Liikevaihtoverotuksessa on valitusoikeutta rajoitettu vain päätöksen häviöarvon perusteella. Valitukseen on tarpeen valituslupa, jos se veron määrä, jonka osalta liikevaihtovero-oikeuden päätös on asianosaiselle vastainen, on ilmeisesti vähemmän kuin 4 000 markkaa.

Valituslupa voidaan veroasiassa tavallisesti myöntää, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi tai jos valituksella on asianosaiselle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa. Veron-

saajalle voidaan valituslupa myöntää vain ensiksi mainitulla perusteella. Kiinteistövero- ja koskevassa asiassa valituslupaperusteet ovat suppeammat kuin muissa veroasioissa.

Valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen on 60 päivää tuloverotusta, varallisuusverotusta, ennakkoperintää, työnantajan sosiaaliturvamaksua ja perintö- ja lahjaverotusta koskevissa asioissa sekä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain mukaisissa perustealitusasioissa. Muissa veroasioissa valituslupa on 30 päivää. Väli- ja lopputulot verotusta koskevassa asiassa valituslupa on kuitenkin 30 päivää silloin, kun valitus koskee keskusverolautakunnan antamaa ennakkotietoa.

Jos valituksen tekemiseen on tarpeen valituslupa, valittajan on haettava valituslupaa muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 13 b §:n mukaisella hakemuksella. Hakemukseen on liitettävä tai sisällytettävä valitus. Valitusluvan myöntämistä koskevat asiat käsitellään korkeimmissa hallinto-oikeudessa vähintään viiden jäsenen kokoonpanossa samoin kuin varsinaiset valitukset.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen kuuluu nykyisin presidentin lisäksi 20 vakinaista hallintoneuvosta. Lisäksi korkeimmissa hallinto-oikeudessa on viime vuosina ollut vuosittain 7—10 ylimääräistä hallintoneuvosta. Korkein hallinto-oikeus on aiemmin toiminut jakaantuneena kolmeen jaostoon, mutta suuren asiamäärän vuoksi on korkeimmissa hallinto-oikeudessa vuodesta 1980 lähtien ollut neljäs jaosto. Veroroasioita käsitellään nykyisin kahdella jaostolla.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lain-säädäntö

Ruotsi

Verohallinnon organisaatiota, verotusmenetelyä ja veroprosessia koskevat keskeiset säännökset uudistettiin vuoden 1991 alussa. Tuloverotusta koskevassa asiassa verovelvollisella on nykyisin yleensä viiden vuoden ajan verotusvuoden päättymisestä mahdollisuus pyytää päätöksen oikaisemista. Verovelvollisen valituslupa ensimmäisen hallintotuomioistuimen toimivaan lääninoikeuteen (*länsrätten*) on tavallisesti viisi vuotta ja veronsaajan valituslupa vuosi verotusvuoden päättymisestä. Verovelvollisen tekemä valitus käsitellään ensin oikaisumenet-

telyssä ja jos verovelvollisen vaatimukset tällöin hyväksytään kokonaisuudessaan, valitus raukeaa. Jos verovelvollisen valituksessaan esittämät vaatimukset kokonaan tai osittain hylätään, asia siirretään viran puolesta lääninoikeuden ratkaistavaksi. Lääninoikeuden päätöksestä voidaan valittaa kahden kuukauden kuluessa kamarioikeuteen (*kammarrätten*). Kamarioikeuden päätöksestä voidaan valittaa kahden kuukauden kuluessa ylimpään hallintotuomioistuimeen (*regeringsrätten*), jos tuomioistuin myöntää valitusluvan.

Arvonlisäverotuksen oikaisu- ja muutoksenhakusäännökset ovat nykyisin soveltuvin osin yhdenmukaiset vastaavien tuloverotusta koskevien säännösten kanssa. Uudet säännökset eivät kuitenkaan koske maahantuonnin yhteydessä tapahtuvaa arvonlisäverotusta, josta voidaan valittaa tullihallitukseen. Tullihallituksen päätöksestä voidaan valittaa kamarioikeuteen ja kamarioikeuden päätöksestä ylimpään hallintotuomioistuimeen, mikäli tämä myöntää valitusluvan. Perintö- ja lahjaverotuksessa verotusmenettely ja muutoksenhaku poikkeavat olennaisesti tuloverotuksessa noudatettavasta menettelystä. Näissä asioissa toimivat muutoksenhakuviranomaisina yleiset tuomioistuimet.

Ruotsissa hallintotuomioistuinjärjestelmä on kolmiasteinen. Lääninoikeudet, joita on 24, muodostettiin 1970-luvulla itsenäisiksi tuomioistuimiksi. Seuraavana ylempänä oikeusasteena toimivat neljä kamarioikeutta. Regeringsrätten on vuodesta 1962 lähtien toiminut lähinnä prejudikaattituomioistuimena. Se myöntää valitusluvan, jos asian ratkaiseminen *regeringsrätten*issä on tärkeää oikeuskäytännön ohjaamisen kannalta tai jos ilmenee erityisiä syitä asian tutkimiselle kuten purkuperuste tai se, että asian lopputulos kamarioikeudessa perustuu olennaiseen erehdykseen tai siihen, että kamarioikeus on jättänyt huomioon ottamatta olennaisia seikkoja. Valituslupasäännökset eivät koske skatterättsnämndenin antamia ennakkotietoja, joten niistä voidaan valittaa suoraan *regeringsrätten*iin ilman valituslupaa. Valitusluvan saadakseen on valittajan esitettävä valituskirjelmässään ne syyt, joilla hän perustelee valituslupapyyntöään. *Regeringsrätten*issä ei yleensä voida esittää valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvassa asiassa uutta selvitystä muuten kuin erityisestä syystä.

Regeringsrätten toimii kolmena jaostona ja siihen kuuluu yhteensä 20 jäsentä. *Regeringsrätten* on tavallisesti päätösvaltainen viisijäse-

nisenä, mutta jaosto voi ratkaista valitusasian myös nelijäsenisenä, jos kolme heistä on ratkaisusta yhtä mieltä. Valitusluvan myöntämisestä voidaan nykyisin päättää yhden, kahden tai kolmen jäsenen kokoonpanossa.

Veroasiat muodostavat Ruotsissa noin puolet lääninoikeuksiin saapuvista valitusasioista. Lääninoikeuksiin saapui vuonna 1991 noin 71 000 verovalitusta. Kamarioikeuksiin saapui samana vuonna noin 8 500 verovalitusta. *Regeringsrätten*iin saapuu vuosittain yhteensä noin 5 000—6 000 asiaa, joista veroasioiden osuus on 2 000—2 400 asiaa eli noin 40 prosenttia.

Ruotsissa asetettiin vuonna 1989 komitea (*domstolsutredningen*) selvittämään tuomioistuinlaitoksen kehittämismahdollisuuksia. Komitean toimeksiantoon sisältyi myös hallintolainkäytön kehittäminen. Toimeksiannossa asetettiin yhdeksi tavoitteeksi, ettei asioita käsitellä tarpeettoman monessa oikeusasteessa. Muutoksenhakujärjestelmän painopisteen tuli toimeksiannon mukaan olla ensimmäisessä vaiheessa. Komitean yhtenä tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet ulottaa valituslupajärjestelmä joissakin veroasioissa kamarioikeuksiin. Mietinnössään (*statens offentliga utredningar* 1991:106) komitea katsoi, että monet syyt puoltavat siirtymistä kamarioikeuksien valituslupajärjestelmään joissakin asiaryhmissä, mutta ettei nyt ollut sopiva ajankohta tällaisen uudistuksen toteuttamiseen.

Norja

Norjassa ei ole hallintotuomioistuimia, joten veroasioita käsitellään yleisissä tuomioistuimissa. Käytännössä pääpaino on kuitenkin verohallinnon sisäisissä muutoksenhakukeinoissa ja veroviranomaisilla on yleensä melko joustavat mahdollisuudet päätösten muuttamiseen.

Tuloverotusta koskevia muutosvaatimuksia käsittelee tavallisesti ensin paikallinen verolautakunta (*ligningsnemnd*). Tämän jälkeen päätöksestä voidaan valittaa paikalliselle verovalituslautakunnalle (*overligningsnemnd*), joka on tuloverotuksessa tavallisesti ylin muutoksenhakuelin. Joissakin tapauksissa voidaan päätöksestä valittaa edelleen maakunnan verolautakunnalle (*fylkesskattenemnd*) ja valtakunnalliselle verolautakunnalle (*riksskattenemnd*). Verovelvollisen valitusaika on tavallisesti kolme viikkoa päätöksen tiedoksisaannista. Verovi-

ranomaiset voivat monissa tapauksissa muuttaa tuloverotuspäätöstä verovelvollisen eduksi tai hänen vahingokseen ilman valitustakin. Tällöin voidaan tulojen tai vähennysten muutos usein ottaa huomioon summaarisessa menettelyssä myöhemminkin kuin asianomaisen verovuoden verotuksessa.

Perintö- ja lahjaverotuksessa sekä arvonlisäverotuksessa noudatettava muutoksenhakumenettely poikkeaa jonkin verran tuloverotuksessa noudatettavasta menettelystä. Arvonlisäverotuksessa voidaan pyytää lääninverovirastoa oikaisemaan päätöstään ja tästä päätöksestä voidaan valittaa verohallitusta vastaavaan skattedirektoraattiin. Arvonlisäverotuksessa voi verovelvollinen valittaa arvioverotusta ja veronkorotusta koskevissa asioissa erityiselle arvonlisäverolautakunnalle. Tulliverotuksesta huolehtii tullihallinto, joka käsittelee myös tulliverotusta koskevia muutosvaatimuksia.

Kaikissa veromuodoissa voidaan veroviranomaisen päätöksestä nostaa kanne yleisessä tuomioistuimessa. Kanne on tavallisesti nostettava kuuden kuukauden kuluessa veroviranomaisen päätöksen tiedoksisaannista. Kanteen nostaminen ei yleensä edellytä, että asiassa on jo käytetty verohallinnon sisäisiä muutoksenhakukeinoja, mutta kanteiden nostaminen on käytännössä harvinaista.

Tanska

Tanskassa verotusta koskevia muutosvaatimuksia käsitellään pääasiassa veroasioita varten perustetuissa erityisissä muutoksenhakuelimissä. Veroasiassa voidaan myös nostaa kanne yleisessä tuomioistuimessa. Tanskassa ei ole yleisiä hallintotuomioistuimia.

Tanskassa on vuonna 1990 yhdistetty välitömän ja välillisen verotuksen organisaatioita ja yksinkertaistettu verotuksen muutoksenhakujärjestelmää. Tuloverotuksessa on hallinnon sisäinen muutoksenhakujärjestelmä nykyisin kaksivaiheinen. Verotoimiston päätökseen voidaan hakea muutosta kuukauden kuluessa paikalliselta verovalituslautakunnalta (*skatteankenævnet*). Sen päätöksestä voidaan valittaa kolmen kuukauden kuluessa valtakunnalliseen verovalituslautakuntaan (*landsskatteretten*). Asian käsittelemiselle paikallisessa ja valtakunnallisessa verovalituslautakunnassa on säädetty kolmen ja kuuden kuukauden määräajat. Jos lautakunta ei ole ratkaissut asiaa määräajan

kuluessa valituksen jättämisestä, voi verovelvollinen viedä asian suoraan seuraavaan muutoksenhakuasteeseen. Perintö- ja lahjaverasioissa noudatettava muutoksenhakumenettely poikkeaa olennaisesti menettelystä tuloverasioissa.

Arvonlisäveron suorittamisen valvonnasta, puuttuvan veron maksuunpanosta ja liikaa suoritettun veron palauttamisesta huolehtivat nykyisin alueelliset veroviranomaiset. Verovelvollinen voi hakea alueellisen veroviranomaisen päätökseen muutosta valtakunnalliselta arvonlisäverolautakunnalta.

Kanne yleisessä tuomioistuimessa voidaan yleensä nostaa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, mutta tuloverotusta koskevassa asiassa se on nostettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa verovuoden päättymisestä. Kanteen nostaminen edellyttää tavallisesti sitä, että asiassa on ensin käytetty muut muutoksenhakumahdollisuudet.

Saksa

Saksassa on verotusmenettelystä kaikissa veromuodoissa säädetty yhdessä laissa (*Abgabenordnung*) ja vastaavasti veroasioiden muutoksenhausta on säädetty kaikkia veromuotoja koskevassa veroprosessilaissa (*Finanzgerichtsordnung*). Menettelyssä on eri veromuotojen välillä joitakin eroavuuksia, mutta säännösten lähtökohtana on, että menettely on eri veromuodoissa mahdollisimman yhtenäinen. Verovelvollinen voi pyytää välitöntä tai välillistä verotusta koskevan verotuspäätöksen oikaisemista yhden kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Verotoimisto ei päätöstä oikaistessaan ole sidottu verovelvollisen vaatimukseen vaan voi oikaista päätöstä laajemminkin joko verovelvollisen eduksi tai hänen vahingokseen. Veroviranomaisilla on muutenkin melko joustavat mahdollisuudet verotuspäätösten muuttamiseen.

Saksassa veroasioita käsittelevät erityiset verotuomioistuimet. Verotuomioistuinten järjestelmä on kaksiasteinen toisin kuin yleinen hallintotuomioistuinjärjestelmä, johon kuuluu kolme tuomioistuinastetta. Verovelvollisella on oikeus valittaa verotoimiston oikaisupäätöksestä yhden kuukauden kuluessa osavaltion verotuomioistuimeen (*Finanzgericht*). Osavaltion verotuomioistuimen päätöksestä voi kumpikin osapuoli valittaa kuukauden kuluessa liittoval-

tion verotuomioistuimeen (*Bundesfinanzhof*). Tätä valitusoikeutta on kuitenkin rajoitettu niin, että valitukseen tarvitaan osavaltion verotuomioistuimen suositus, jollei asian taloudellinen merkitys ylitä määrättyä rajaa. Suositus voidaan antaa esimerkiksi silloin, kun valituksessa tarkoitettusta asiasta on tarpeen saada ennakkopäätös. Liittovaltion verotuomioistuimessa ei voida esittää uutta selvitystä asiasta. Joissakin tapauksissa voidaan liittovaltion verotuomioistuimen päätöksestä valittaa valtiosääntöoikeudellisilla perusteilla liittovaltion valtiosääntötuomioistuimeen.

Ranska

Ranskassa verovalituksia käsittelevät yleiset hallintotuomioistuimet. Hallintotuomioistuinjärjestelmä on kolmiasteinen. Verotuspäätöksestä voidaan valittaa yleiseen hallintotuomioistuimeen (*tribunal administratif*) vasta sen jälkeen, kun asiassa on ensin haettu oikaisua veroviranomaisilta. Valitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun verohallinto on antanut oikaisuvaatimukseen päätöksen. Jos veroviranomaiset eivät ole antaneet oikaisuvaatimukseen päätöstä kuuden kuukauden kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä, verovelvollinen voi tehdä asiasta suoraan valituksen. Veroviranomaiset voivat myös siirtää oikaisuvaatimuksen hallintotuomioistuimen käsiteltäväksi, jolloin oikaisuvaatimus muuttuu valitukseksi. Tribunal administratifin päätöksestä valitetaan *cour administratif d'appel*'iin, joita on viisi.

Ylin hallintotuomioistuin (*Conseil d'Etat*) toimii veroasioissa kassaatioistuimena, joten se tutkii vain oikeuskysymyksen mutta ei asian tosiseikastoa. Ylimmässä asteessa edellytetään myös muutoksenhakulupaa, joka voidaan evätä, jos valituksen tekemiselle on prosessineste tai jos valituksen tueksi ei ole esitetty varteenotettavaa perustetta.

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimus

Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaamiseksi tuli Suomea sitovasti voimaan vuoden 1990 toukokuussa, jolloin siitä tuli samalla osa valtion sisäistä oikeutta (SopS 18 ja 19/1990). Yksilön oikeusturvaa ja oikeusturvamenettelyä käsitellään sopimuksen

6 artiklassa. Sen mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin ("a fair and public hearing") laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan tai velvollisuuksistaan ("civil rights and obligations") tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteenä. Lisäksi päätös on julkistettava ("pronounced publicly"). Rikosprosessin osalta sopimusta on täydennetty seitsemänneen lisäpöytäkirjan 2—4 artiklan määräyksillä, joissa edellytetään muun muassa mahdollisuutta rikosasian käsittelyyn kahdessa tuomioistuinas- teessa, jollei kyseessä ole vähäinen rikos. Suomi on tehnyt sopimusta ratifioidessaan varauman, joka koskee oikeutta suulliseen käsittelyyn muun muassa läänioikeudessa ja korkeimmas- sa hallinto-oikeudessa.

Sopimuksen 6 (1) artiklan sanamuodosta huolimatta sen soveltaminen ei rajoitu pelkästään rikosasioihin ja niihin asioihin, jotka suomalaisessa oikeusjärjestelmässä luetaan yksityisoikeuden piiriin kuuluviksi. Artiklan soveltamisalaa koskevissa ratkaisuissa on usein punnittu keskenään yksittäiseen tapaukseen liittyviä yksityisoikeudellisia ja julkisoikeudellisia näkökohtia, ja artiklan on katsottu soveltuvan myös niihin Suomen järjestelmässä julkisoikeuden piiriin kuuluviin asioihin, joissa yksityisoikeudelliset näkökohdat ovat hallitse- via. Tällaisia asioita ovat olleet esimerkiksi elinkeinolupien peruuttamista, pakkolunastus- lupia sekä sosiaalietuuksien myöntämistä kos- kevat asiat. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännössä on sopimuksen 6(1) artiklan soveltamisala jatkuvasti laajentunut uusille hallintolainkäytön alueille, mutta tavanomaisia verovalitusasioita ei ole nykyisessä oikeuskäytännössä pidetty artiklan soveltamisalan piiriin kuuluvina.

1.3. Nykytilan arviointi

Yleistä

Nykyiselle verotuksen oikeussuojajärjestelmälle on ominaista menettelyn ja organisaation erilaisuus veromuotojen välillä. Tämä perustuu osittain eri veromuotojen yksilöllisiin piirteisiin. Esimerkiksi oma-aloitteisesti suoritettavien verojen oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmäs- sä on joitakin eroavuuksia verrattuna vastaa-

vaan järjestelmään niissä veromuodoissa, joissa veron määrä vahvistetaan veroviranomaisen päätöksellä. Erilaisten menettelytapojen ja epäyhtenäisen organisaation taustana ovat usein myös veromuotojen historialliseen kehitykseen liittyvät tekijät.

Kun nykyisen järjestelmän kehittämistarpeita arvioidaan, on otettava yksittäisten oikeusuojatekijöiden ohella huomioon järjestelmä kokonaisuutena. Kehittämisvaihtoehtojen arviointiin vaikuttavat myös ne voimavarat, jotka ovat käytettävissä verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmän kehittämiseen.

Verotuksen toimittaminen ja oikaisumenettely ovat verotuksen oikeussuojajärjestelmässä keskeisessä asemassa. Verovelvollisen kannalta on tärkeää, että tosiseikkoihin perustuva ja lainmukainen päätös saadaan mahdollisimman aikaisessa menettelyn vaiheessa. Verotuspäätösten suuri määrä ja tuloverotuksen toimittamiseen liittyvät määräajat vaikeuttavat oikeiden verotuspäätösten tekemistä verotusmenettelyssä, joten tehokas oikaisumenettely on olennainen osa verotuksen oikeussuojajärjestelmää.

Ensimmäisenä tuomioistuinaasteena verovalituksia käsittelevät yleensä lääninoikeudet. Liikevaihtoverotusta koskevat valitukset käsitellään kuitenkin liikevaihtovero-oikeudessa. Tuliverotusta koskevissa asioissa toimii ensimmäisenä valitusviranomaisena tullihallitus. Muutoksenhakujärjestelmä on näin ollen organisatorisesti hajanainen. Tämä hajanaisuus vähentää järjestelmän selkeyttä verovelvollisten kannalta, vaikeuttaa valitusviranomaisten voimavarojen tarkoituksenmukaista käyttöä ja on omiaan aiheuttamaan perusteettomia eroavuuksia eri veromuotoja koskevassa soveltamistoiminnassa.

Verovelvollisella on yleensä mahdollisuus hakea valitusviranomaisen päätökseen muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituskiellot ovat veroasioissa harvinaisia. Valitusoikeutta on kuitenkin useissa tapauksissa rajoitettu valituslupajärjestelmällä. Veroasioiden osittainen valituslupajärjestelmä on epäyhtenäinen eri veromuodoissa. Nykyisessä järjestelmässä ei myöskään voida aina ottaa huomioon verovelvollisen tosiasiallista tarvetta muutoksenhakuun. Voimassa olevasta veroasioiden valituslupajärjestelmästä huolimatta korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsitellään veroasioita huomattavan paljon, kun otetaan huomioon korkeimman hallinto-oikeuden asema ylimpänä tuomioistuimena. Tämä vaikeut-

taa osaltaan korkeimman hallinto-oikeuden mahdollisuuksia antaa nopeasti ennakkopäätöksiä asioissa, joissa tämä olisi verotuskäytännön kannalta tärkeää.

Muutoksenhakujärjestelmä välillisessä verotuksessa

Liikevaihtoverotus. Liikevaihtoverotuksen oikaisujärjestelmä on rakenteeltaan ja toiminnaltaan selkeä. Nykyiset menettelysäännökset ovat ajanmukaisia ja virheelliset päätökset voidaan yleensä oikaista joustavasti. Oikaisumenettelyn kehittäminen on vähentänyt liikevaihtovero-oikeuteen saapuvien valitusten määrää niin, että kun vuoteen 1988 asti saapui vuosittain yleensä 2 000—3 000 valitusta, on vuosina 1989—1992 saapunut vuosittain vain 900—1 200 valitusta. Valitusten keskimääräinen vireilläoloaika oli vuonna 1992 noin 13,5 kuukautta ja niiden käsittelyaika liikevaihtovero-oikeudessa keskimäärin noin 9 kuukautta.

Liikevaihtovero-oikeus on valtakunnallinen erikoistuomioistuin, joka aloitti toimintansa vuonna 1970. Siihen asti liikevaihtoverotusta koskevat valitusasiat oli käsitelty valtiovarainministeriön alaisessa liikevaihtoverokonttorissa, jonka tehtäviin kuului myös liikevaihtoverotuksen johtaminen ja valvonta. Liikevaihtoveroasioita käsiteltiin tuolloin erillään muista veroasioista myös verotuksen piirihallinnossa. Liikevaihtovero-oikeuden perustaminen liittyi laajaan verohallinnon uudistamiseen, jossa liikevaihtoverokonttori lakkautettiin ja verotuksen johto- ja valvontatehtävät siirrettiin verohallitukselle. Uuden toimielimen perustaminen ei tällöin vaatinut merkittäviä hallinnollisia järjestelyjä. Kun muutoksenhakuasioita käsittelemään perustettiin liikevaihtovero-oikeus, voitiin erityisasiantuntemus siirtää liikevaihtoverokonttorista uuteen valitusviranomaiseen. Erikoistuomioistuimen perustamista puolsi tuolloin myös se, etteivät lääninhallitusten yhteydessä toimineet lääninoikeudet olleet vielä itsenäisiä hallintotuomioistuimia.

Verotuksen piirihallintoa uudistettiin vuonna 1989 niin, että erilliset liikevaihtoverotoimistot lakkautettiin ja niiden tehtävät siirrettiin lääninverovirastoille. Samalla lähennettiin myös liikevaihtoverotuksen verotusmenettelyä ja oikaisumenettelyä koskevia säännöksiä vastavain tuloverotusta koskeviin säännöksiin. Lokakuun alusta 1991 voimaan tullessa liikevaiht-

toverotuksen lakiteknisessä kokonaisuudistuksessa sekä uuteen arvonlisäverojärjestelmään siirtymistä koskevan uudistuksen valmistelussa on yhtenä tavoitteena ollut lähentää myös liikevaihtoverotuksen aineellisia säännöksiä muuhun verolainsäädäntöön.

Liikevaihtovero-oikeuden asemaa erikoistuomioistuimena voidaan arvioida useasta eri näkökulmasta. Erikoistuomioistuimen tarve voi perustua lähinnä siihen, että määrältään suuri asiaryhmä edellyttää erityisasiantuntemusta eikä tämä ole turvattavissa yleisissä hallintotuomioistuimissa. Liikevaihtovero-oikeuden toimivaltaan kuuluvaa asiaryhmää ei voida nykyisin pitää laajana. Liikevaihtoveroasioiden käsittely ei myöskään edellytä sellaista erityismenettelyä, jota ei voitaisi toteuttaa yleisessä hallintotuomioistuimessa.

Liikevaihtoveron luonne vyörytettävänä verona on merkinnyt, että liikevaihtoverotukselle on asetettu korostettu neutraalisuuden vaatimus. Liikevaihtoveroasioissa on pidetty erityisen tärkeänä, ettei ratkaisutoiminnassa ole olennaisia alueellisia eroavuuksia, sillä epäyhtenäinen käytäntö vaikuttaisi verovelvollisten väliseen kilpailutilanteeseen. Liikevaihtovero-oikeuden asema valtakunnallisena erikoistuomioistuimena on osaltaan turvannut oikeuskäytännön alueellista yhtenäisyyttä.

Vaikka liikevaihtovero-oikeus on täyttänyt hyvin sille asetetut tehtävät, ei erikoistuomioistuimen ylläpitämistä liikevaihtoveroa koskevien valitusten käsittelemistä varten voida oikeussuojajärjestelmän yleistä rakennetta ajatellen pitää nykyisin perusteltuna. Saapuvien valitusten määrän vähentyminen on osaltaan vähentänyt tarvetta asioiden ratkaisemiseen erikoistuomioistuimessa. Erillisen tuomioistuimen ylläpitäminen määrältään vähäistä asiaryhmää koskevien valitusten käsittelemistä varten on myös taloudellisesti epäedullista. Liikevaihtovero-oikeuden aseman vahvistaminen voisi tapahtua lähinnä vain siten, että tullihallituksen toimivaltaan nykyisin kuuluvat verovalitukset siirrettäisiin liikevaihtovero-oikeuteen. Tämä ei kuitenkaan merkitsisi liikevaihtovero-oikeuden tehtäväpiiriin olennaista laajentumista, kun otetaan huomioon tullihallituksessa käsiteltävien verovalitusten laatu ja niiden määrän vähäisyys.

Vakuutusmaksuverotuksessa on verovelvollisten määrä vähäinen, joten myös verovalituksia tehdään vähän. Vakuutusmaksuverotuksen oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyssä nouda-

tetaan nykyisin, mitä liikevaihtoverotuksesta on säädetty. Tämä sääntelyn yhtenäisyys on syytä edelleen säilyttää.

Muu välillinen verotus. Tulliverotusta ja valmisteerotusta koskevien valitusasioiden ratkaiseminen kuuluu muutoksenhaun ensimmäisessä vaiheessa nykyisin tullihallituksessa olevalle tullilautakunnalle. Tullilautakunnan toiminta on muusta tullihallituksen toiminnasta erillistä. Lautakunnan puheenjohtajana toimii kuitenkin tullilaitoksen pääjohtaja ja lautakunnan jäsenet määrätään tullihallituksen virkamiehistä. Periaatteellisena ongelmana on, että tullihallitus toimii samoissa kysymyksissä sekä keskushallintoviranomaisena että lainkäyttöasena.

Tullihallituksen toiminta valitusviranomaisena on tehnyt mahdolliseksi sen, että tullihallitus on voinut hyödyntää valitusten käsittelyssä saamansa tiedon hallinnon ja lainsäädännön kehittämisessä. Tullihallituksen edellytykset hallinnonalan toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen voidaan kuitenkin turvata ilman sille kuuluvaa verovalitusten ratkaisuvaltaa.

Tullihallituksen toimimista valitusviranomaisena on perusteltu myös sillä, että tulliverotusta koskevien asioiden ratkaisemisessa tarvitaan tulliverotuksen erityisasiantuntemusta. Useimmat tullihallituksessa käsiteltävistä valituksista koskevat nykyisin kuitenkin invalidien auto- ja moottoripyöräveron palautusta. Muiden tulliverotusta koskevien valitusten määrä on viime vuosina selvästi vähentynyt. Vuosittain tullihallituksessa käsitellään nykyisin 850—1 300 verovalitusta, joista 700—900 koskee auto- ja moottoripyöräverotusta. Vuonna 1992 verovalitusten määrä oli poikkeuksellisen pieni eli yhteensä noin 700, joista noin 300 koski auto- ja moottoripyöräverotusta. Osassa valituksista on kysymys tullitariffin nimikkeistä. Näissä asioissa noudatetaan yhtenäisiä kansainvälisiä suosituksia. Tullitariffien soveltaminen vaatii myös nimikkeistöä koskevaa erityisasiantuntemusta. Siinä tapauksessa, että nämä valitukset ratkaistaisiin muussa viranomaisessa kuin tullihallituksessa, voisi tullihallitus tarvittaessa antaa asian ratkaisevalle viranomaiselle lausunnon esimerkiksi kansainvälisten sopimusten tai suositusten sisällöstä ja tulkinnasta. Hallinnon ja oikeussuojajärjestelmän yleisenä kehittämissuuntana on siirtää valitusten käsittely entistä enemmän hallintoviranomaisilta niistä riippumattomalle tuomioistuinlaitokselle.

Tullihallituksen päätöksistä voidaan nykyisin

valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Valituslupajärjestelmää ei ole asianmukaista ulottaa niihin asioihin, joissa korkein hallinto-oikeus toimii ainoana hallintotuomioistuimena. Toisaalta valituslupajärjestelmää ei yhdenmukaisuussyistä voida rajata liikevaihtoveroasioissa sekä auto- ja moottori- pyöräveroasioissa niin, että lääninverovirastojen antamia ratkaisuja koskevat valitukset kuuluisivat valituslupajärjestelmän piiriin mutta piiritullikamarin antamia ratkaisuja koskevat valitukset vastaavissa asioissa jäisivät valituslupajärjestelmän ulkopuolelle.

Auto- ja moottori- pyöräverotuksen ja moottoriajoneuvoverotuksen muutoksenhakutiet vastaavat nykyisinkin muutoksenhakuteitä liikevaihtoverotuksessa ja tulliverotuksessa. Tämä yhtenäisyys on syytä edelleen säilyttää.

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Veroasioiden osittainen valituslupajärjestelmä. Veroasioiden nykyinen osittainen valituslupajärjestelmä on käytännössä osoittautunut hankalaksi. Asioiden laatuun perustuvat rajoitukset ovat joissakin tapauksissa tulkinnanvaraisia. Nykyiset valitusluparajoitukset voivat myös aiheuttaa tilanteita, joissa tapaukset ovat valitusoikeuden kannalta keskenään erilaisessa asemassa esimerkiksi sen vuoksi, että häviöarvojen suhde verovelvollisten verotettavaan tuloihin on erilainen, vaikka päätöksissä on kysymys sekä laadullisesti että markkamäärältään samanlaisista asioista.

Häviöarvion määrään perustuvat rajoitukset edellyttävät, että lääninoikeudessa tehdään valitusosoitusta annettaessa laskelma päätöksen häviöarvon suuruudesta ja tuloverotuksessa usein myös häviöarvon suhteesta verotettavan tulon kokonaismäärään. Voimassa oleva valituslupajärjestelmä on erityisen hankala silloin, kun lääninoikeuden päätöksessä on useita valitusoikeuden kannalta erilaisessa asemassa olevia kohtia.

Verovelvollinen ei valittaessaan lääninoikeuteen voi aina tietää, onko hänellä oikeus valittaa ilman valituslupaa lääninoikeuden päätöksestä, mikäli tämä on hänelle kielteinen. Verovelvollisen oikeussuojan ja muutoksenhakupäätöksen tehokkuuden kannalta olisi tärkeää, että verovelvollinen esittäisi kaiken käy-

tettävissään olevan selvityksen viimeistään lääninoikeusvaiheessa. Järjestelmää olisi tästäkin syystä tarpeen selkeyttää.

Lääninoikeuksien päätöksiä koskevan valitusoikeuden rajoituksista ei ole vuotuisia tilastoja, mutta esimerkiksi Uudenmaan lääninoikeuden tammi-helmikuussa 1990 veroasioissa antamien päätösten jakauma eri ryhmiin valitusoikeuden rajoitusten perusteella oli seuraava:

— kokonaan valituslupajärjestelmän piirissä 46 prosenttia,

— osittain valituslupajärjestelmän piirissä 9 prosenttia,

— kokonaan valituskiellon piirissä 6 prosenttia ja

— ilman muutoksenhakurajoituksia 39 prosenttia.

Vastaavasti hallintolainkäyttökomitean (komiteanmietintö 1985:48) vuonna 1984 tekemän otantatutkimuksen mukaan oli lääninoikeuksien tulo- ja varallisuusveroasioissa antamista päätöksistä noin 60 prosenttia osittain tai kokonaan valituslupajärjestelmän piirissä.

Veroasiat muodostavat suurimman yhtenäisen asiaryhmän korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäviksi tulevista valitusasioista. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistiin vuonna 1992 yhteensä 5 388 asiaa, joista veroasioita oli 1 733. Ratkaistuihin asioihin sisältyvät tällöin sekä valitukset että hakemusasiat. Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapui valitusasioita vuosina 1988—1992 seuraavasti:

	1988	1989	1990	1991	1992
Saapuneet veroasiat	1 975	1 775	1 900	1 889	1 990
Saapuneet valitusasiat yhteensä	5 530	5 027	4 943	5 163	6 827
Veroasioiden osuus saapuneista valitus asioista	36 %	35 %	38 %	37 %	29 %

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen on vuonna 1991 ja varsinkin vuonna 1992 saapunut olennaisesti enemmän asioita kuin aikaisemmin. Tämä on johtunut muiden kuin veroasioiden määrän kasvusta. Esimerkiksi vuonna 1992 saapuneiden asioiden suuri määrä aikaisempiin vuosiin verrattuna on johtunut lähinnä eroha- asioita ja eläkeasioita koskevien valitusten määrän kasvusta.

Korkein hallinto-oikeus on vuosina 1988—1992 muuttanut valituksen kohteena olevaa päätöstä noin 15—25 prosentissa kaikista ratkaistuista veroasioista. Lisäksi veroasia on palautettu alemmalle viranomaiselle noin 4—8 prosentissa ratkaisuista.

Korkeimman hallinto-oikeuden veroasioissa antamista ratkaisuista julkaistaan nykyisin atk-pohjaisessa Finlex-rekisterissä vuosittain noin 150—200. Näistä ratkaisuista noin 70—120 julkaistaan myös korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjassa.

Ylimmän oikeusasteen yhtenä tehtävänä on antaa oikeuskäytäntöä yhtenäistäviä ratkaisuja sellaisissa tulkintakysymyksissä, joilla on merkitystä laajemminkin kuin siinä yksittäisessä tapauksessa, jota valitus koskee. Korkeimman hallinto-oikeuden ennakkopäätöksillä on veroasioiden ratkaisukäytännön yhtenäistämisen kannalta merkitystä erityisesti silloin, kun kyseessä ovat uuteen verolainsäädäntöön tai uusiin taloudellisiin ilmiöihin liittyvät tulkintatilanteet. Tällaisissa asioissa ylimmän oikeusasteen tulisi voida paneutua erityisesti ratkaisujen perusteleamiseen. Lisäksi ratkaisujen saaminen nopeasti on tällaisissa yleistä merkitystä omaavissa asioissa tärkeää. Ratkaisutoiminnan tulisi olla nopeaa myös silloin, kun on kyse oikeus-suojan antamisesta yksittäisen verovelvollisen kannalta tärkeässä asiassa.

Ylimmän oikeusasteen toiminnassa on tärkeää myös sen antamien ratkaisujen välinen yhdenmukaisuus. Mitä suurempi ylin oikeusaste on, sitä vaikeampaa on ylläpitää tätä yhtenäisyyttä. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vuodesta 1980 lähtien toiminut neljäs jaosto ja veroasioita on käsitelty kahdella jaostolla. Ratkaisukäytännön yhtenäisyyden kannalta olisi tärkeää, että veroasiat voitaisiin käsitellä yhdellä jaostolla.

Näiden syiden vuoksi olisi korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi tulevien verovalitusten määrää vähennettävä. Ylimpään hallintotuomioistuimeen saapuvien verovalitusten määrää voidaan pyrkiä vähentämään selkeyttämällä aineellista lainsäädäntöä sekä kehittämällä alemmanasteista oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyä niin, että virheelliset päätökset voidaan korjata mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Valitusten määrä ei ilmeisesti olennaisesti vähene, ellei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen rajoiteta nykyistä enempää. Tarvetta valitusten vähentämiseen ei kuitenkaan tule arvioida yksinomaan veroasioi-

den näkökulmasta. Lisäksi on huolehdittava siitä, että veroasioiden oikeussuojajärjestelmä on kokonaisuutena arvioiden vähintään yhtä toimiva ja tehokas kuin oikeussuojajärjestelmä muissa hallintoasioissa.

Riita- ja rikosasioissa siirryttiin vuoden 1980 alusta yleiseen valituslupajärjestelmään niissä asioissa, joissa korkein oikeus toimii hovioikeuden päätösten muutoksenhakuasteena. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli estää asioiden ruuhkautuminen ja nopeuttaa oikeudenkäyntiä. Korkeimpaan oikeuteen saapuneiden asioiden määrä on uudistuksen jälkeen vähentynyt niin, että kun vuoden 1979 lopussa korkeimmassa oikeudessa oli vireillä 6 663 asiaa, vuoden 1992 lopussa vireillä oli 1 401 asiaa.

Korkeimman hallinto-oikeuden asema ylimpänä hallintotuomioistuimena on erilainen kuin korkeimman oikeuden asema ylimpänä yleisenä tuomioistuimena, sillä yleinen tuomioistuinlaitos on kolmiasteinen. Niissäkin tapauksissa, joissa korkein oikeus ei myönnä valituslupaa, asia on yleensä jo tutkittu kahdessa tuomioistuimessa. Sen sijaan korkeimman hallinto-oikeuden alapuolella ei ole kaksiasteista tuomioistuinjärjestelmää. Veron oikaisumenettelyn kehittäminen ja lääninoikeuksien muodostaminen organisatorisesti itsenäisiksi tuomioistuimiksi ovat kuitenkin merkinneet sitä, että yksittäisten verovelvollisten oikeussuoja turvataan nykyisin useimmissa tapauksissa viimeistään lääninoikeudessa.

Valituslupaperusteet ja valitusmenettely. Valituslupaperusteet ovat veroasioissa nykyisin joissakin tilanteissa liian suppeat. Valituslupaa ei yleensä voida myöntää, jos korkein hallinto-oikeus on jo myöntänyt samanlaisessa toista verovelvollista koskevassa asiassa valitusluvan eikä asialla ole hakijalle erittäin suurta merkitystä muussa asiassa. Valituslupaa ei voida myöntää esimerkiksi sillä perusteella, että päätöksessä on ilmeinen virhe. Lääninoikeudet voivat itse oikaista päätöksessään olevan kirjoitusvirheen, mutta muun virheen oikaiseminen ei ole mahdollista.

Joissakin tapauksissa korkein hallinto-oikeus voi purkaa tai poistaa virheellisen päätöksen ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (200/66) perusteella. Ylimääräisiä muutoksenhakukeinoja voidaan nykyisin käyttää joissakin tapauksissa silloinkin, kun valituslupaa ei voida myöntää. Käytännössä olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että valituslupa voitaisiin myöntää kaikissa niissä ta-

pauksissa, joissa päätös voitaisiin ylimääräisen muutoksenhaun johdosta purkaa tai poistaa.

Oikeusjärjestyksen yhtenäisyyden ja selkeyden kannalta olisi tärkeää, että valituslupaperusteet olisivat erilaisissa asioissa mahdollisimman yhtenäiset. Voimassa olevista valituslupasäännöksistä ovat keskeisiä oikeudenkäymiskaaren 30 luvun säännökset (104/79), joita sovelletaan korkeimmassa oikeudessa, ja vesilain (264/61) 17 luvun valituslupasäännökset (467/87), joita sovelletaan vesiasioissa sekä korkeimmassa oikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n ja vesilain 17 luvun 4 §:n mukaiset valituslupaperusteet poikkeavat sanamuodoltaan toisistaan jonkin verran, mutta sisällöltään ne vastaavat toisiaan niin, että molempiin sisältyy ennakkopäätösperuste, purkuperuste sekä muu painava syy. Vesilaissa korostetaan kuitenkin asian erityistä merkittävyyttä sellaisena muuna painavana syynä, jonka perusteella valituslupa voidaan myöntää, sillä vesiasioille on ominaista, että niillä on laajalle ulottuvia vaikutuksia.

Valitusajat korkeimpaan hallinto-oikeuteen ovat nykyisessä järjestelmässä epäyhtenäiset eri veromuodoissa. Joissakin tapauksissa 30 päivän valitusaika saattaa olla liian lyhyt, sillä verovalitusasiat voivat olla laajoja ja niissä saattaa olla kysymys useiden intressiyhteydessä keskenään olevien verovelvollisten verotuksesta. Lyhyt valitusaika voi aiheuttaa sen, että valitus joudutaan toimittamaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen puutteellisena.

Valituslupamenettelyä koskevat voimassa olevat säännökset saattavat olla valittajan kannalta vaikeaselkoisia. Nykyinen menettely on tarpeettoman raskas myös korkeimman hallinto-oikeuden kannalta, koska kysymys valitusluvan myöntämisestä käsitellään viiden jäsenen kokoonpanossa samoin kuin varsinaiset valitukset.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet

Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on kehittää verotuksen muutoksenhakujärjestelmästä nykyistä selkeämpi ja tehokkaampi. Muutoksenhakujärjestelmää pyritään myös yhtenäistämään eri veromuotojen kesken. Lisäksi esityk-

sen tavoitteena on, ettei verotuksen muutoksenhakujärjestelmässä olisi tarpeettomia eroavuuksia hallintoasioiden yleiseen muutoksenhakujärjestelmään verrattuna.

Veroasioiden valituslupajärjestelmän uudistamista koskevien ehdotusten lähtökohtana on oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmän kehittäminen niin, että lainmukainen ja tosiasioita vastaava verotuspäätös saataisiin mahdollisimman aikaisessa menettelyn vaiheessa ja että virheiden korjaaminen olisi mahdollisimman yksinkertaista ja kustannuksiltaan edullista sekä verovelvollisen että hallinnon kannalta. Tavoitteena on välittömässä verotuksessa järjestelmä, jossa verotoimiston päätökseen haetaan aina ensin muutosta oikaisuvaatimuksella verolautakunnalta ennen kuin asiasta voidaan valittaa lääninoikeuteen. Valituslupajärjestelmää pyritään kehittämään siten, että se antaisi korkeimmalle hallinto-oikeudelle nykyistä paremmat mahdollisuudet keskittyä niiden asioiden ratkaisemiseen, joista on erityisen tärkeää saada ylimmän oikeusasteen ratkaisu. Tähän kuuluisi myös se, että ilmeiset virheet voidaan korjata korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Välillistä verotusta koskevien valitusten siirtäminen lääninoikeuteen

Liikevaihtoverotus. Liikevaihtovero-oikeuden toimivaltaan nykyisin kuuluvat valitukset ehdotetaan siirrettäviksi lääninoikeuteen, jolloin liikevaihtovero-oikeus voidaan lakkauttaa. Yhtenä asian valmistelussa esille tulleen vaihtoehdona on ollut liikevaihtovero-oikeuden aseman vahvistaminen siirtämällä sille ne välillistä verotusta koskevat valitusasiat, joiden ratkaiseminen kuuluu nykyisin tullihallituksen toimivaltaan. Tämä ei kuitenkaan laajentaisi liikevaihtovero-oikeuden tehtäväpiiriä olennaisesti, kun otetaan huomioon tullihallituksessa käsiteltävien asioiden laatu ja niiden määrän vähäisyys.

Liikevaihtoverovalitusten siirtäminen lääninoikeuteen voitaisiin toteuttaa siirtämällä ne Uudenmaan lääninoikeuteen, kaikkiin lääninoikeuksiin taikka muutamaan suurimpaan tai alueellisesti keskeisimpään lääninoikeuteen.

Näiden vaihtoehtojen toteuttamismahdollisuuksia arvioitaessa on otettava huomioon, että eduskunnalle on 7 päivänä kesäkuuta 1993

annettu hallituksen esitys arvonlisäverolaiksi (HE 88/1993 vp). Uuden lainsäädännön johdosta verovelvollisten lukumäärä kasvaisi olennaisesti. Uudistuksen alkuvaiheessa syntyy myös uusia tulkintakysymyksiä, joten valitusten määrä nousee aluksi. Valitusten määrän kasvu lienee kuitenkin väliaikainen, joskin määrää pitkällä aikavälillä on vaikeata tässä vaiheessa arvioida.

Liikevaihtoverovalitusten siirtäminen Uudenmaan lääninoikeuteen turvaisi muita vaihtoehtoja paremmin välillisen verotuksen alueellista yhtenäisyyttä. Liikevaihtoverotusta koskevat asiat käsiteltäisiin keskitetysti yhdessä tuomioistuimessa niin kuin nykyisin. Järjestelmässä voitaisiin vähentää perusteettomia eroavuuksia välittömän ja välillisen verotuksen soveltamiskäytännössä. Uudenmaan lääninoikeuden asiantuntemus liikevaihtoveroasioissa voitaisiin turvata, koska siellä tarvittava uusi henkilöstö siirtyisi lääninoikeuteen liikevaihtovero-oikeudesta. Henkilöstöjärjestelyjen kannalta tämä vaihtoehto olisi yksinkertaisin ratkaisu, koska henkilöstön siirtäminen virastosta toiseen tapahtuisi samalla paikkakunnalla. Henkilöstökierto, johon uudistuksen jälkeen olisi nykyistä olennaisesti paremmat mahdollisuudet, olisi myönteistä myös valituksia käsittelevän henkilöstön näkökulmasta.

Uudenmaan lääninoikeudesta muodostuisi toimialaltaan muita lääninoikeuksia laajempi ja käsiteltävien asioiden sekä henkilökunnan määrän kannalta nykyistä suurempi. Verovelvollisen eri veromuotoja koskevia verovalituksia ei yleensä voitaisi käsitellä samassa lääninoikeudessa. Huomattava osa eli nykyisin noin 35 prosenttia liikevaihtoverovalituksista koskee kuitenkin Uudenmaan lääninveroviraston päätöksiä, joten näissä tapauksissa valitusviranomaisena toimisi välittömässä ja välillisessä verotuksessa sama lääninoikeus.

Jos liikevaihtoverovalitukset siirrettäisiin kaikkiin lääninoikeuksiin, verovelvollisen valitukset voitaisiin yleensä ratkaista samassa lääninoikeudessa riippumatta siitä, koskeeko valitus tuloverotusta vai liikevaihtoverotusta. Tästä olisi hyötyä varsinkin silloin, kun saman verovelvollisen eri veromuotoja koskevat valitukset perustuvat samaan tosiasiakysymykseen. Järjestelmä olisi verovelvollisten kannalta selkeä ja helpottaisi verovalitusasioiden hoitamista. Se vahvistaisi lääninoikeuksien asemaa yleisinä alueellisina hallintotuomioistuimina eikä muodostaisi yhtä tai useampaa niistä osittain

erityistuomioistuimeksi. Liikevaihtoverovalitusten siirtäminen nykytilanteessa kaikkiin lääninoikeuksiin sisältäisi kuitenkin monia ongelmia. Ensinnäkin valituksia tulisi vain vähän niihin lääninoikeuksiin, joiden alueella elinkeinotoimintaa ei paljon harjoiteta. Tämä vaikeuttaisi riittävän liikevaihtoverotusta koskevan asiantuntemuksen saamista näissä lääninoikeuksissa. Erityisen ongelmallista riittävän asiantuntemuksen puuttuminen olisi siirron alkuvaiheessa, jolloin lääninoikeudet ilmeisesti soveltaisivat rinnakkain kolmea liikevaihtoverolakia. Ratkaisut voisivat muodostua alueellisesti epäyhtenäisiksi nykytilaan verrattuna. Henkilöstöjärjestelyt olisivat tässä vaihtoehdossa vaikeasti toteutettavissa. Henkilöstöjärjestelyjä ei pitkä siirtymäkausia kovin merkittävästi helpotaisi. Toisaalta pitkä siirtymäkausi saattaisi vaikeuttaa liikevaihtovero-oikeuden työskentelyä.

Jos liikevaihtoverovalitukset siirrettäisiin vain muutamaaan lääninoikeuteen, tarvittava erityisasiantuntemus voitaisiin turvata helpommin kuin edellisessä vaihtoehdossa. Järjestelmään sisältyisi kuitenkin useita kahteen edellä esitettyyn perusvaihtoon liittyviä haittoja. Ratkaisujen alueellinen epäyhtenäisyys olisi ongelmana tässäkin vaihtoehdossa. Vaikka välittömän ja välillisen verotuksen muutoksenhakuorganisaatiot lähenisivät toisiaan, ei saman verovelvollisen kaikkia verovalituksia voitaisi kaikissa tapauksissa käsitellä samassa lääninoikeudessa. Verovelvollisten kannalta järjestelmä ei olisi selkeä. Henkilöstöjärjestelyt olisivat tässä tapauksessa lähes yhtä vaikeita kuin edellisessä vaihtoehdossa.

Koska liikevaihtoverovalitusten siirtämiseen kaikkiin lääninoikeuksiin liittyisi edellä esitetyn mukaisesti ongelmia liikevaihtoverotuksen yhdenmukaisuuden säilyttämisessä, riittävän erityisasiantuntemuksen turvaamisessa ja uudistuksesta aiheutuviin käytännön järjestelyissä, ei ehdotuksessa ole päädytty tähän vaihtoehtoon. Valitusten siirtäminen muutamaaan lääninoikeuteen olisi kokonaisuutena hyvin ongelmallinen ratkaisu.

Edellä esitetyistä syistä liikevaihtoverovalitusten siirtäminen Uudenmaan lääninoikeuteen jää ainoaksi tässä yhteydessä toteuttamiskelpoiseksi vaihtoehdoksi. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että liikevaihtovero-oikeudessa nykyisin käsiteltävät valitukset siirretään Uudenmaan lääninoikeuteen.

Tuonti- ja valmisteverotus. Esityksessä ehdo-

tetaan, että nykyisin tullihallituksen toimivaltaan kuuluvat tuonti- ja valmisteverotusta, auto- ja moottoripyöräverotusta sekä moottoriajoneuvoverotusta koskevat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuteen. Tullihallitus ei enää toimisi veroasioissa valitusviranomaisena.

Tullihallituksessa nykyisin käsiteltävissä verovalituksissa on usein kysymys erityisasiantuntemusta vaativien säännösten kuten tullitariffien soveltamisesta. Auto- ja moottoripyöräverotusta sekä moottoriajoneuvoverotusta koskevat valitukset koskevat useimmiten joko Helsingin piiritullikamarin tai Autorekisterikeskuksen päätöksiä. Näiden syiden vuoksi ehdotetaan tullihallituksessa nykyisin käsiteltävien verovalitusten keskittämistä yhteen lääninoikeuteen.

Veroasioiden valituslupajärjestelmä korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Veroasioiden valituslupajärjestelmää voidaan kehittää joko laajentamalla nykyistä veroasioiden osittaista valituslupajärjestelmää tai siirtymällä veroasioissa yleiseen valituslupajärjestelmään. Sellaisia erityisiä veroasiaryhmiä, joihin osittainen valituslupajärjestelmä soveltuisi paremmin kuin toisiin veroasioihin, ei voida osoittaa. Häviöarvoon perustuvien rajoitusten laajentaminen häviöarvorajoja korottamalla merkitsisi, että yksittäisen valitusasian taloudellinen merkitys vaikuttaisi olennaisesti mahdollisuuteen hakea asiassa muutosta. Jos valituslupajärjestelmää kehitettäisiin laajentamalla kaavamaisia asian laatuun tai häviöarvoon perustuvia rajoituksia, ei järjestelmä myöskään selkeytyisi nykyisestä. Esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siirrytään veroasioiden yleiseen valituslupajärjestelmään.

Luvanvaraisuudesta säädettäisiin verolajeittain. Tällöin voidaan valituslupajärjestelmän soveltuvuus arvioida jokaisen verolajin osalta erikseen.

Valituslupajärjestelmän piiriin kuuluisivat ne verovalitukset, joissa valituksen kohteena on lääninoikeuden antama ratkaisu. Järjestelmän ulkopuolelle jäisivät asiat, joissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitetaan hallintoviranomaisen päätöksestä. Valituslupajärjestelmä koskisi sekä verovelvollisen että veronsaajan valituksia.

Veroasioiden valituslupajärjestelmässä on

tärkeää, että valituslupa voidaan myöntää kaikissa niissä tapauksissa, joissa on tarpeen saada asiasta ylimmän oikeusasteen ratkaisu. Ehdotuksen lähtökohtana on, että ylimmän oikeusasteen ratkaisun saamisen tarpeellisuutta arvioidaan sekä yleisesti verotus- ja oikeuskäytännön yhdenmukaisuuden turvaamisen kannalta että yksittäisen verovelvollisen oikeussuojan näkökulmasta.

Valituslupa voitaisiin ehdotuksen mukaan myöntää ensinnäkin silloin, kun lain muissa samanlaisissa tapauksissa soveltamisen tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia ylimmän oikeusasteen ratkaistavaksi. Valituslupa voitaisiin myöntää myös, jos siihen on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi tai jos valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy. Valituslupaperusteet olisivat laajemmat kuin ne perusteet, joilla valituslupa voidaan nykyisin myöntää valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvissa veroasioissa. Lupaperusteet olisivat myös laajemmat kuin oikeudenkäymiskaaren mukaiset lupaperusteet, joita sovelletaan muutoksenhaussa korkeimpaan oikeuteen.

Valituslupajärjestelmän uudistamisen yhteydessä yhtenäistettäisiin valitusaikoja korkeimpaan hallinto-oikeuteen eri veromuodoissa. Valitusaika olisi 60 päivää päätöksen tiedoksisannasta kaikissa niissä veroasioissa, jotka kuuluvat valituslupajärjestelmän piiriin. Valitusluvan hakemista koskevia säännöksiä selkeytettäisiin.

Menettelyä korkeimmassa hallinto-oikeudessa uudistettaisiin siten, että korkein hallinto-oikeus voisi ratkaista valitusluvan myöntämistä koskevan asian kolmijäsenisenä. Mahdollisuus ratkaista asia kolmijäsenisenä ulotettaisiin myös täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskeviin asioihin sekä asioihin, joissa valitus tai hakemus on peruutettu taikka joissa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädetyä muotoa noudattaen.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Ehdotukset merkitsisivät kokonaisuutena arvioiden palkkauskustannusten säästöä hallintotuomioistuimissa. Tämä koskisi myös valitus-

asioiden käsittelyssä tarvittavaa henkilöstöä tullihallituksessa. Liikevaihtovero-oikeuden lakkauttaminen toisi kustannussäästöjä muissakin kuin palkkauskustannuksissa, sillä erillisen tuomioistuinyksikön ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset säästettäisiin. Näiden kustannusten määrää on kuitenkin tässä vaiheessa vaikea arvioida.

Liikevaihtovero-oikeudessa nykyisin käsiteltävien valitusten lääninoikeuteen siirtämistä koskevia vaihtoehtoja on käsitelty lähemmin kohdassa 2.2. Eri vaihtoehtojen taloudellisten vaikutusten välillä ei ole merkittäviä eroavuuksia.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitys merkitsisi muutoksia hallintotuomioistuinten asemaan ja niiden organisaatioon. Ehdotukset vaikuttaisivat myös siten, että muutoksenhakujärjestelmä hallintoasioissa painottuisi entistä enemmän yleisiin alueellisiin hallintotuomioistuihin, kun yksi erikoistuomioistuin lakkautettaisiin ja tulliverovalitukset siirrettäisiin lääninoikeuteen. Toisaalta Uudenmaan lääninoikeuden toimivalta muodostuisi laajemmaksi kuin muiden lääninoikeuksien ja tässä mielessä sen asema olisi erityinen lääninoikeusjärjestelmässä. Lääninoikeuksien asemaa hallintotuomioistuinjärjestelmässä korostaisi myös se, että muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen otettaisiin käyttöön veroasioiden yleinen valituslupajärjestelmä. Lääninoikeudet toimoisivat käytännössä useimmissa asioissa viimeisenä muutoksenhakuasteena. Tämä asettaisi entistä suuremmat vaatimukset sekä oikaisuvaatimusten käsittelylle verohallinnossa että lääninoikeuksien ratkaisutoiminnalle.

Välittömän verotuksen oikaisuvaatimusmenettelyn uudistamisen voidaan arvioida vähentävän lääninoikeuksiin saapuvien valitusten määrää. Toisaalta liikevaihtoveroasioiden ja tulliveroasioiden siirtäminen liikevaihtovero-oikeudesta ja tullihallituksesta Uudenmaan lääninoikeuteen lisäisi Uudenmaan lääninoikeudessa käsiteltävien asioiden määrää. Uudenmaan lääninoikeudessa käsiteltiin vuonna 1992 yhteensä 9 442 asiaa (93 asiaa virkaa kohden). Samana vuonna käsiteltiin liikevaihtovero-oikeudessa 1 436 asiaa (39 asiaa virkaa kohden).

Tullihallituksessa käsitellään vuosittain tavallisesti noin 850—1 300 verovalitusta.

Uudenmaan lääninoikeuteen siirtyvien asioiden määrää on vaikea arvioida, sillä uuteen arvonlisäverojärjestelmään siirtyminen vuoden 1994 alussa tulee lisäämään verovelvollisten ja ilmeisesti ainakin siirtymävaiheessa myös verovalitusten määrää. Voitaneen arvioida, että uuden arvonlisäverolain voimaantulon ja tässä esityksessä ehdotettujen uudistusten jälkeen Uudenmaan lääninoikeuteen tulisi vuosittain noin 12 000—13 000 asiaa.

Uudenmaan lääninoikeudessa on tällä hetkellä 101 virkaa, joista tuomarin virkoja on 27. Lääninoikeuden esittelijät eivät ole virkamiesoikeudellisesti tuomarin asemassa. Liikevaihtovero-oikeudessa on nykyisin 38 virkaa. Liikevaihtovero-oikeuden esittelijöinä toimivilla vero-oikeuden sihteerillä ja ylitarkastajalla on tuomarin asema. He toimivat myös liikevaihtovero-oikeuden jäseninä. Sellaisia pysyviä virkoja, joihin liittyy tuomarin asema, on liikevaihtovero-oikeudessa nykyisin yhteensä 20. Lisäksi liikevaihtovero-oikeudessa on neljä ylimääräistä vero-oikeuden sihteeria, joilla on tuomarin asema sinä määräaikana, joksi heidät on määrätty. Liikevaihtovero-oikeudessa oleviin virkoihin sisältyy nykyisin myös valtionasiamiehen virka. Valtion puhevallan käyttäminen liikevaihtoverotusta koskevassa muutoksenhaussa siirrettäisiin ehdotuksen mukaan lääninverovirastossa olevalle valtionasiamiehelle.

Välillisen verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistaminen vähentäisi hallintotuomioistuimissa tarvittavan henkilöstön määrää nykyisestä pidemmällä aikavälillä noin 10—14 henkilöä. Tämä vähennys aiheutuisi kahdesta tekijästä. Ensiksikin liikevaihtovero-oikeuteen vuosittain saapuvien valitusten määrä on viime vuosina huomattavasti vähentynyt, sillä nykyisin valituksessa esitetty vaatimus voidaan useissa tapauksissa hyväksyä oikaisu menettelyssä. Tästä syystä liikevaihtoverotusta koskevien valitusten käsittelyssä tarvittaisiin ilmeisesti nykyistä vähemmän henkilökuntaa riippumatta siitä, käsitelläänkö nämä valitusasiat liikevaihtovero-oikeudessa vai lääninoikeudessa. Toisena syynä henkilövoimavarojen tarpeen vähene- miseen ehdotetussa järjestelmässä on liikevaihtoverotusta koskevien valitusten siirtäminen Uudenmaan lääninoikeuteen, jolloin erillistä yksikköä ei tarvita. Lääninoikeudessa tarvittava uusi henkilöstö siirrettäisiin liikevaihtovero-

oikeudesta ja tullihallituksesta Uudenmaan lääninoikeuteen.

Tuomioistuinten riippumattomuutta turvaa muun muassa hallitusmuodon 91 §:ssä tuomareille säädetty muita virkamiehiä vahvempi virassapysymisoikeus. Hallitusmuodossa säädettyyn tuomarin virassapysymisoikeuteen kuuluu, ettei tuomaria voida irtisanoa. Tuomaria ei saa myöskään ilman hänen suostumustaan siirtää toiseen virkaan, ellei siirto aiheudu tuomioistuinelaitoksen uudestaanjärjestämisestä. Silloin kun tuomari siirretään tuomioistuinelaitoksen uudestaanjärjestämisen vuoksi toiseen virkaan, siirtämisessä noudatetaan virkamiehen siirtämistä koskevia valtion virkamieslain (755/86) säännöksiä. Virkamies voidaan valtion virkamieslain 33 §:n 3 momentin mukaan siirtää vain sellaiseen virkaan, jonka kelpoisuusvaatimukset hän täyttää ja jota voidaan pitää hänelle sopivana. Virkamieslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 238/1984 vp) perusteissa todetaan, että tuomari on siirrettävä ensisijaisesti toiseen tuomarin virkaan. Kun liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamisen yhteydessä siirrettäisiin henkilöstöä liikevaihtovero-oikeudesta Uudenmaan lääninoikeuteen, vero-oikeuden sihteerejä ja ylitarkastajaa ei voitaisi siirtää sellaiseen virkaan, johon liittyy tuomarin virassapysymisoikeus. Koska hallitusmuodon 91 §:n ja valtion virkamieslain säännökset eivät estä tuomarin asemassa olevan virkamiehen siirtämistä tuomioistuinelaitoksen uudestaanjärjestelyjen yhteydessä myös muuhun sopivaan virkaan kuin tuomarin virkaan, ei asiasta tarvittaisi uudistuksen yhteydessä erityissäännöksiä.

Uudenmaan lääninoikeus on nykyisin jakaantunut kuuteen jaostoon. Sen täysistuntoon kuuluu yhteensä 27 jäsentä. Lääninoikeus on lääninoikeuslain (1021/74) 9 §:n mukaan päätösvaltainen kolmijäsenisenä, jollei laissa ole säädetty erityisten asioiden osalta suurempaa jäsenmäärää. Lääninoikeuden täysistunnossa ratkaistaan lääninoikeuslain 26 §:n 1 momentin mukaan lainkäyttöasioita, jos asian ratkaisulla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta tai jos jaoston ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä. Täysistunnossa ratkaistaan myös lääninoikeusasetuksen 10 §:ssä mainittuja hallintoasioita. Uudistuksen jälkeen Uudenmaan lääninoikeudessa olisi seitsemän jaostoa ja sen täysistuntoon kuuluisi yhteensä 35 jäsentä. Lainkäyttöasioiden ja hallintoasioiden käsitteleminen

täysistunnossa, jossa asian ratkaisemiseen osallistuu 35 jäsentä, saattaa käytännössä olla hankalaa. Tästä syystä on tarkoitus erikseen selvittää mahdollisuudet sekä hallintoasioiden että lainkäyttöasioiden ratkaisemiseen myös muussa kokoonpanossa kuin kolmijäsenisessä kokoonpanossa tai lääninoikeuden täysistunnossa.

Korkeimmalla hallinto-oikeudella olisi uudistuksen jälkeen nykyistä paremmat mahdollisuudet keskittyä erityisesti niihin asioihin, joista on verotuskäytännön yhtenäistämisen vuoksi tai muusta syystä tärkeää saada ylimmän oikeusasteen ratkaisu. Veroasioiden valituslupajärjestelmän uudistaminen muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja eräiden asioiden käsitteleminen kolmen jäsenen kokoonpanossa loisivat edellytyksiä korkeimman hallinto-oikeuden jäsenmäärän vähentämiselle ja veroasioiden käsittelemiselle yhdellä jaostolla. Asioita valmistelevan henkilöstön tarvetta esitys ei välttämättä vähentäisi, sillä ylimmälle oikeusasteelle olisi uudessa järjestelmässä turvattava mahdollisuudet ratkaista perusteellisen käsittelyn pohjalta mahdollisimman nopeasti ne asiat, joissa ylimmän oikeusasteen ratkaisun saaminen on tärkeää.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmää eri veromuodoissa on kehitetty useilla osittaisuudistuksilla. Järjestelmän kehittämiseen kokonaisuutena sisältyy sekä verohallinnon sisäisen oikaisumenettelyyn kehittäminen että hallintolainkäytön kehittäminen lähinnä hallintotuomioistuimissa.

Verohallinnon sisäisen oikaisumenettelyyn kehittämistarpeita ja kehittämismahdollisuuksia on käsitelty useissa virallisselvityksissä. Hallinnon oikeusturvakomitea (komiteanmietintö 1981:64) ehdotti, että tuloverotuksessa haettaisiin aina ensin muutosta tutkijalautakunnalta. Komitea piti tärkeänä sitä, että tutkijalautakunnista muodostettaisiin todellinen muutoksenhakuaste. Verohallinnon lautakuntatoimikunta (komiteanmietintö 1984:28) ehdotti tutkijalautakuntien lakkauttamista ja sitä, että tuloverotuksessa haettaisiin aina ensin muutosta verolautakunnalle tehtävällä veronokaisuvaatimuksella. Tutkijalautakuntien

lakkauttamista ja veronokaisuvaiheen kehittämistä ehdotettiin myös verohallinnon lautakuntatyöryhmän muistiossa (Työryhmämuistio 1985:VM 34), verohallituksen 588-työryhmän muistiossa (Tulostavoitteiseen palveluhallintoon. Verohallituksen työryhmän 588 muistio 31.3.1989) sekä verohallituksen ohjelmatyöryhmän muistiossa (muistio 30.9.1989).

Hallintolainkäytön järjestelmän kehittämistä kokonaisuutena on selvitetty hallintolainkäyttökomiteassa. Komitea ehdotti muun muassa lääninoikeuksien muodostamista yleisiksi alueelliseksi hallintotuomioistuimiksi sekä siirtymistä veroasioissa yleiseen valituslupajärjestelmään korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Komitea selvitti myös lainkäyttöä tullihallituksessa ja muutamissa muissa keskusvirastoissa. Komitea ei ehdottanut muutosta tullihallituksen asemaan valitusviranomaisena, mutta katsoi, että asiaa on alemmanasteisten hallintotuomioistuinten aseman selkiennyttä ja mahdollisesti valituslupajärjestelmän laajennuttua syytä harkita uudelleen. Lisäksi komitea katsoi, että yksinkertaisen oikaisumenettelyn käyttäminen mahdollisimman laajasti on muutoksenhakujärjestelmän joustavan toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeää. Tältä osin komitea ei kuitenkaan valmistellut yksityiskohtaista ehdotusta, koska kysymys liittyi hallintomenettelyn kehittämiseen eri asiaryhmissä sekä suunnitella olevaan hallintolainkäyttölain (hallintoprosessilain) valmisteluun.

Hallintolainkäyttökomitea ehdotti, että valituslupa voitaisiin veroasioissa myöntää, jos asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi on painava syy niin kuin asian erityinen merkittävyys taikka ratkaisun tärkeys lain muissa samanlaisissa tapauksissa soveltamisen tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta. Komitean ehdotuksessa ei mainittu erikseen purkuperustetta, mutta ehdotuksen perusteluissa pidettiin selvänä, että tämä peruste sisältyi niihin painaviin syihin, joiden perusteella valituslupa voitaisiin myöntää.

Oikeusministeriö asetti 24 päivänä tammi-kuuta 1990 verotuksen oikeussuojatoimikunnan, jonka tehtävänä oli verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakujärjestelmän kehittäminen. Se ehdotti mietinnössään (komiteamietintö 1992:7) muun muassa oikaisumenettelyn kehittämistä erityisesti tuloverotuksessa sekä perintö- ja lahjaverotuksessa. Toimikunta ehdotti liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamista ja sen toimivaltaan kuuluvien valitusten siirtämistä

kaikkiin lääninoikeuksiin. Se ehdotti myös, että tulli- ja valmisteverotusta koskevat valitukset siirrettäisiin Uudenmaan lääninoikeuteen ja että auto- ja moottoripyöräveroa sekä moottoriajoneuvoverotusta koskevat valitukset siirrettäisiin tullihallituksesta Turun ja Porin lääninoikeuteen. Lisäksi toimikunta ehdotti siirtymistä veroasioden yleiseen valituslupajärjestelmään korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Ehdotuksen mukaan korkein hallinto-oikeus voisi myöntää valitusluvan vastaavilla perusteilla kuin korkein oikeus eli ennakkopäätösperusteella, purkuperusteella sekä muun painavan syyn perusteella.

Verotuksen oikeussuojatoimikunnan mietinnöstä saatiin lausunto 52 viranomaiselta ja järjestöltä. Tuloverotuksen oikaisumenettelyn kehittämistä ja tutkijalautakuntien lakkauttamista kannatettiin lähes kaikissa lausunnoissa. Liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamisesta ja veroasioden yleisestä valituslupajärjestelmästä esitettiin sen sijaan erisuuntaisia käsityksiä. Lausunnoista on oikeusministeriössä laadittu tiivistelmä.

Oikeusministeriö asetti 3 päivänä joulukuuta 1992 verotuksen muutoksenhakutyöryhmän, jonka tehtävänä oli verotuksen oikeussuojatoimikunnan mietinnön ja siitä annettujen lausuntojen pohjalta valmistella ehdotus verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Hallituksen esitys perustuu verotuksen muutoksenhakutyöryhmän mietintöön ja siitä saatuihin lausuntoihin. Korkeimman hallinto-oikeuden tuomionvoipaa jäsenmäärää koskevan ehdotuksen osalta esityksen valmistelun pohjana on ollut korkeimman hallinto-oikeuden 22 päivänä kesäkuuta 1993 tekemä esitys tasavallan presidentille Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta.

4.2. Lausunnot

Verotuksen muutoksenhakutyöryhmän mietinnöstä (Verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistaminen. Työryhmän mietintö. Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston julkaisu 4/1993) on saatu lausunnot valtiovarainministeriöltä, verohallitukselta, tullihallitukselta, eduskunnan oikeusasiamieheltä, korkeimmalta hallinto-oikeudelta, liikevaihtovero-oikeudelta, lääninoikeuksilta, Keskuskauppakamarilta, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta,

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto r.y.:ltä, Veronmaksajain Keskusliitto r.y.:ltä, Hallintolakimiehet r.y.:ltä, Lääninoikeustuomarit r.y.:ltä ja Suomen Lakimiesliitolta. Lausunnoista on laadittu yhteenveto oikeusministeriössä.

Veroasioiden valituslupajärjestelmää koskevia ehdotuksia kannatettiin lähes kaikissa lausunnoissa. Useat lausunnonantajat korostivat sitä, että valituslupajärjestelmän laajentaminen edellyttää oikaisumenettelyn kehittämistä työryhmän ehdotusten mukaisesti. Eduskunnan oikeusasiamiehen, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton sekä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto r.y:n lausunnoissa ei ehdotusta kannatettu, vaan katsottiin sen voivan heikentää verovelvollisten oikeusturvaa.

Välillisen verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskeviin ehdotuksiin suhtauduttiin myönteisesti useimmissa lausunnoissa. Monissa näistä lausunnoista pidettiin liikevaihtoverovalitusten keskittämistä Uudenmaan lääninoikeuteen ratkaisukäytännön yhtenäisyyden vuoksi tärkeänä. Toisaalta useissa lääninoikeuksien lausunnoissa katsottiin, että liikevaihtoverovalitukset tulisi hajauttaa kaikkiin lääninoikeuksiin. Hallintolakimiehet r.y:n ja Suomen Lakimiesliiton lausunnoissa katsottiin, että liikevaihtovero-oikeuden esittelijäjäsenille tulisi uudistuksessa turvata tuomarin aseman säilyminen. Tähän kiinnitettiin huomiota myös liikevaihtovero-oikeuden lausuntoon liittyneessä liikevaihtovero-oikeuden esittelijäjäsenen muistiossa.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy eduskunnalle 7 päivänä syyskuuta 1993 annettuun hallituksen esitykseen laiksi verotuslain muuttamisesta (HE 122/1993 vp), jossa ehdotetaan oikaisumenettelyn kehittämistä tulo- ja varallisuusverotuksessa niin, että verotuspäätökseen haettaisiin aina ensin muutosta oikaisuvaatimuksella verolautakunnalta. Verolautakunnan oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä valitettaisiin lääninoikeuteen. Oikaisumenettelyn kanssa rinnakkaisesta veromuistutusmenettelystä luovuttaisiin. Oikaisumenettelyn uudistamista koskevan esityksen toteuttaminen on edellytyksenä sille, että muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen voidaan siirtyä tässä esityksessä ehdotettuun veroasioiden yleiseen valituslupajärjestelmään.

Esitys liittyy liikevaihtoverolain muuttamista koskevalta osaltaan hallituksen esitykseen arvonlisäverolaiksi, jolla nykyinen liikevaihtoverolaki kumottaisiin. Arvonlisäverolakia koskevaan hallituksen esitykseen on sisällytetty muutoksenhakua koskevat säännökset sisällöltään vastaavina kuin ne liikevaihtoverolain säännökset, joihin tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia.

Esityksen käsittelyssä on otettava huomioon, että hallitus on 7 päivänä syyskuuta 1993 antanut eduskunnalle esityksen laiksi elokuvalain kumoamisesta (HE 121/1993 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki muutoksenhausta hallintoasioissa

1 §. Nykyisin pykälän 3 momentissa viitataan 13 b §:n 4 momenttiin, joka ehdotetaan kumottavaksi. Viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 13 a §:ään. Momentista poistettaisiin myös erillinen maininta valituslupahakemuksesta, koska valituslupasäännöksiä ehdotetaan selkeytettäväksi ja yksinkertaistettavaksi niin, että valituslupahakemus sisältyisi valitukseen.

7 a §. Pykälässä säädetään nykyisin siitä, että valituslupaa koskeva hakemus tehdään samalle viranomaiselle kuin valitus. Koska ehdotetussa järjestelmässä valituslupahakemus sisältyisi valitukseen, ei tämä pykälä olisi enää tarpeen, joten se ehdotetaan kumottavaksi.

12 §. Pykälän 6 momentissa olevaan luetteloon asioista, jotka lupajärjestelmän piiriin kuuluvien päätösten valitusosoituksissa on mainittava 1 momentissa lueteltujen seikkojen lisäksi, ehdotetaan lisättäväksi, että valitusosoituksessa tulisi mainita myös ne perusteet, joilla valituslupa voidaan myöntää. Valitusosoitusten laatiminen mahdollisimman selkeään muotoon olisi ehdotuksen mukaisessa veroasioiden yleisessä valituslupajärjestelmässä tärkeää, sillä verovelvollinen saisi tiedon valitusoikeuden luvanvaraisuudesta ja valituslupaperusteista tavallisesti valitusosoituksesta.

Valituskieltoa koskeva nykyisin 6 momenttiin sisältyvä maininta ehdotetaan sijoitettavaksi uuteen 7 momenttiin.

13 a §. Valitusluvan hakemista koskevat yleiset säännökset ovat nykyisin lain 7 a, 13 a ja 13 b §:ssä. Milloin valituksen tekemiseen on tarpeen valituslupa, on nykyisten säännösten mukaan tehtävä valituslupahakemus. Lupahakemuskirjaan on liitettävä valituskirja tai sisällytettävä valitus.

Valituslupamenettelyä koskevat säännökset saattavat olla nykyisin valittajan kannalta vaikeaselkoisia. Käytännössä ei aina laadita erityistä valituslupahakemusta, johon valitus liitettäisiin tai sisällytettäisiin. Korkeimmalle hallinto-oikeudelle osoitetut muutoksenhakukirjelmät asioissa, joissa valituslupa on valituksen tekemisen edellytyksenä, ovat muodoltaan tavallisesti valituskirjelmia, joissa myös pyydetään valituslupaa ja perustellaan luvan myöntämisen edellytysten olemassaoloa. Pykälää eh-

dotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi mahdollisimman tarkoin nykyistä käytäntöä.

Esityksessä ehdotetaan, että valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvissa asioissa laadittaisiin valituskirjelmä, johon olisi sisällytettävä valituslupahakemus. Lupahakemuksella tarkoitettaisiin sitä, että valittajan olisi ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi valituslupa tulisi myöntää. Näiden perustelujen esittäminen olisi valittajan edun mukaista. Perusteluja lukuun ottamatta ei valituslupahakemukselle asetettaisi erityisiä muotovaatimuksia.

Valituskirjelmässä olevien puutteellisuuksien poistamista koskeva 11 §:ssä tarkoitettu täydennysmenettely ei sanamuotonsa mukaan nykyisin koske niitä tilanteita, joissa valituksen tekemiseen on tarpeen valituslupa mutta valituslupahakemus on puutteellinen tai valitus on tehty valituslupaa pyytämättä. Valituslupamenettelyn tulisi kuitenkin olla järjestetty niin, ettei valitusluvan hakeminen välttämättä edellytä asianajajan tai muun asiamiehen käyttämistä. Nykyisin lupahakemuksen täydentämistä ja hakemuksen tutkimatta jättämistä koskeviin säännöksiin viitataan 13 b §:n 4 momentissa, joka ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotetun 13 a §:n 2 momentin säännöksen mukaan valittajalle olisi annettava tilaisuus täydentää 11 §:ssä tarkoitettulla tavalla valituskirjelmää myös niissä tapauksissa, joissa valituslupahakemuksen perusteluja ei ole esitetty. Täydennysmenettelyä ei kuitenkaan tarvittaisi, jos luvan myöntäminen tai epääminen olisi selvää huolimatta siitä, ettei valittaja ole esittänyt hakemukselleen perusteluja. Samassa momentissa mainittaisiin myös viittaus valituksen tutkimatta jättämistä koskevaan 11 a §:ään. Uudet säännökset eivät muuttaisi tältä osin korkeimmassa hallinto-oikeudessa noudatettavia menettelytapoja.

Lupahakemuksen tekemisen määräaika koskevat nykyiset 13 a §:n säännökset olisivat tarpeettomia, koska lupahakemus ei ehdotuksen mukaan olisi erillinen, vaan se sisältyisi valitukseen.

Säännöksessä käytettäisiin valituskirjelmästä nimitystä valituskirja niin kuin nykyisin. Valituskirja mainitaan useissa muissakin tämän lain pykälissä. Niitä ei ole tarkoituksenmukais-
tässä yhteydessä muuttaa.

Valituslupahakemusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin kaikissa niissä asioissa, joissa

muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen on tarpeen valituslupa. Valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen on rajoitettu valituslupasäännösten avulla myös muutamissa muissa asiaryhmissä kuin veroasioissa. Valituslupasäännöksiä on nykyisin lastensuojelulaissa (683/83), sosiaalihuoltolaissa (710/82), työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetussa laissa (131/73), vesilaissa, kunnallisvaalilaissa (361/72), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/87), kansanedustajain vaaleista annetussa laissa (391/69), korkea-kouluopiskelijoiden opintotuesta annetussa laissa (111/92), opintotukilaissa (112/92) ja maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (1336/92).

13 b §. Pykälässä on nykyisin säännöksiä lupahakemuskirjan sisällöstä ja sen täydentämisestä sekä hakemuksen tutkimatta jättämisestä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Ehdotuksen mukaan hakemus sisällytettäisiin valituskirjaan ja lupahakemuksen perustelujen esittämisestä säädettäisiin 13 a §:n 1 momentissa, joten pykälän 1—3 momenteissa luetelluista seikoista ei olisi tässä tarpeen säätää. Lupahakemuksen täydentämistä ja hakemuksen tutkimatta jättämistä koskeva 4 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 13 a §:n 2 momentiksi.

14 §. Kun valituslupahakemus sisältäisi valitukseen, olisi 14 §:n 1 ja 3 momenteista poistettava maininta valituslupahakemuksesta. Nykyisin niissä mainitaan erikseen valituslupan hakeminen ja valituksen tekeminen. Se pääsääntö, että valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvassa asiassa annettu päätös on täytäntöönpanokelpoinen, vaikka valitusaika ei ole vielä kulunut umpeen tai valitus on vireillä, ei muuttuisi. Verotuspäätös olisi kuitenkin muutoksenhausta huolimatta täytäntöönpanokelpoinen erityissäännösten perusteella samalla tavoin kuin nykyisin.

1.2. Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta

3 §. Pykälän 2 momentissa säädetään nykyisin, että liikevaihtovero-oikeuden jäsenten virkojen täyttämistä ja hoitamista sekä liikevaihtovero-oikeuden työjärjestystä koskevat asiat kuuluvat korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäviin sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään. Liikevaihtovero-oikeuden lakkautta-

mista koskevan ehdotuksen vuoksi momentti voitaisiin tarpeettomana kumota.

4 §. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaan 3 §:n 2 momenttiin.

8 §. Pykälässä säädetään nykyisin, että korkein hallinto-oikeus on tuomionvoipa viisijäsenisenä, jollei eräänlaisten asiain ratkaisemista varten ole laissa erikseen säädetty suurempaa tai pienempää jäsenmäärää.

Perussäännös korkeimman hallinto-oikeuden tuomionvoivasta jäsenmäärästä on hallitusmuodon 57 §:ssä, jonka mukaan noudatetaan, mitä korkeimmasta oikeudesta on hallitusmuodon 54 §:n 3 momentissa säädetty. Korkein oikeus on 54 §:n 3 momentin mukaan tuomionvoipa viisijäsenisenä, jollei laissa ole erikseen säädetty suurempaa tai pienempää jäsenmäärää. Pienin tuomionvoipa jäsenmäärä on kuitenkin kolme. Korkeimmassa oikeudessa käsitellään valituslupahakemukset Korkeimmasta oikeudesta annetun lain 7 a §:n mukaisesti kolmijäsenisessä kokoonpanossa. Korkein oikeus käsittelee kolmijäsenisenä myös täytäntöönpanon kieltämistä ja keskeyttämistä koskevat asiat sekä eräät muut laissa erikseen luetellut asiat.

Esityksessä ehdotetaan, että korkein hallinto-oikeus voisi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä valituslupan myöntämistä koskevan asian, täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian sekä asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen. Äänestyksessä noudatettaisiin yleisiä sääntöjä, joten kolmijäsenisenäkin ratkaisu tehtäisiin enemmistö päätöksellä. Kolmijäseninen kokoonpano ei voisi ratkaista valituslupahakemuksessa tarkoitettua valitusasiaa. Sitä vastoin kolmijäseninen kokoonpano voisi siirtää valituslupa-asian viisijäsenisen kokoonpanon ratkaistavaksi.

Valituslupa-asioiden ja eräiden muiden asioiden käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa kolmen jäsenen kokoonpanossa voidaan toteuttaa tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä lisäämällä korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain 8 §:ään uusi 2 momentti. Esityksen mukaan kolmen jäsenen kokoonpano olisi momentissa mainittuja asioita käsiteltäessä vähimmäiskokoonpano, joten tällainen asia voitaisiin käsitellä myös viisijäsenisessä tai sitä suuremmassa kokoonpanossa. Tältä osin sään-

nös poikkeaisi korkeinta oikeutta koskevasta vastaavasta säännöksestä.

Ehdotettu säännös koskisi päätöksentekoa valituslupan myöntämistä koskevassa asiassa silloinkin, kun ratkaisuna on valituslupan epäminen. Säännös koskisi myös muita valituslupa-asioita kuin veroasioita, mutta vesiasiat jäisivät tämän säännöksen soveltamisen ulkopuolelle. Kolmen jäsenen kokoonpano ei sovelu valituslupa-asioiden käsittelyyn vesiasioissa, sillä näiden asioiden käsittelyyn korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu viiden varsinaisen jäsenen ohella myös kaksi asiantuntijajäsentä.

Nykyinen valituslupamenettely on tarpeettoman raskas korkeimman hallinto-oikeuden kannalta, koska kysymys valituslupan myöntämisestä käsitellään viiden jäsenen kokoonpanossa samoin kuin varsinaiset valitukset. Valituslupa-asioita on korkeimmassa hallinto-oikeudessa nykyisin vuosittain noin 400. Valituslupahakemuksen käsittelyssä on yleensä kysymys yksinkertaisemmasta asiasta kuin valituksen ratkaisemisessa. Jos valituslupan myöntämistä koskevat kysymykset voitaisiin käsitellä suppeammassa kokoonpanossa kuin varsinaiset valitukset, voitaisiin korkeimman hallinto-oikeuden voimavaroja keskittää nykyistä enemmän ratkaisujen tekemiseen ja päätösten perusteleamiseen niissä asioissa, joissa korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun saaminen on erityisen tärkeää.

Täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskeva asia on ratkaistava kiireellisesti. Se soveltuu käsiteltäväksi normaalia pienemmässä kokoonpanossa myös sen vuoksi, että ratkaisu on väliaikainen ja luonteeltaan yleensä varsinaisen valituksen ratkaisemista yksinkertaisempi. Kolmijäsenisessä kokoonpanossa ratkaistavaksi soveltuisivat myös momentissa mainitut yksinkertaiset prosessuaaliset kysymykset. Tällaisesta asiasta olisi kyse esimerkiksi tilanteessa, jossa valitus on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että valittaja ei ole poistanut valituksessa olevaa puutteellisuutta, vaikka hänelle on varattu siihen tilaisuus.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa on vuosina 1970—1987 ollut mahdollisuus ratkaista asiat vesi- ja patenttiasioita lukuun ottamatta nelijäsenisenä, jos jäsenistä vähintään kolme oli ratkaisusta yhtä mieltä. Tuomionvoivan jäsenmäärän vähentäminen perustui tuolloin asioiden ruuhkautumisen estämisen vuoksi annettuun väliaikaiseen lainsäädäntöön.

Viime aikoina on korkeimpaan hallinto-oikeuteen saapuvien asioiden määrä olennaisesti noussut. Esitetyn säännöksen tavoitteena on turvata asioiden käsittelyajan säilyminen kohtuullisena huolimatta siitä, että henkilöstömenoissa on yleislinjan mukaisesti säästettävä vuosina 1993 ja 1994.

Asian valmistelussa on ollut esillä myös kolmijäsenisen kokoonpanon ulottaminen ylimääräistä muutoksenhakua koskeviin asioihin, jollei kysymys ole vesi- tai patenttiasista taikka hakemus koske korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen poistamista tai purkamista. Näiden asioiden sisällyttäminen ehdotettuun säännökseen ei kuitenkaan vaikuttaisi olennaisesti korkeimman hallinto-oikeuden työmäärään, koska tällaisten asioiden määrä ei ole kovin suuri. Toisaalta ylimääräistä muutoksenhakua koskevat asiat ovat usein luonteeltaan tulkinnanvaraisia ja niillä voi olla huomattava merkitys asianosaiselle. Näiden syiden vuoksi ei ylimääräistä muutoksenhakua koskevia asioita ole ehdotuksessa sisällytetty kolmijäsenistä kokoonpanoa koskevaan säännökseen.

1.3. Verotuslaki

96 §. Tässä pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Verotuslaissa on muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen nykyisin rajoitettu sekä asian laatuun että päätöksen häviöarvoon perustuvien valituslupasäännösten avulla. Pykälän 1 momentin mukaan lääninoikeuden päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan. Useissa muissa verolaeissa viitattaisiin tähän pykälään. Säännökset merkitsivät sitä, että veroasioissa siirryttäisiin nykyisestä osittaisesta valituslupajärjestelmästä veroasioiden yleiseen valituslupajärjestelmään.

Valituslupajärjestelmän ulkopuolelle jäisivät ne asiat, joissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitetaan verotuslaissa tarkoitettua veroa koskevasta muun viranomaisen kuin lääninoikeuden päätöksestä. Muutoksenhausta keskusverolautakunnan päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen säädettäisiin verotuslain 99 §:ssä samalla tavoin kuin nykyisin. Joissakin veroasioissa muutosta haetaan muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain säännösten mukaisesti. Esimerkiksi verotuslain 46 §:ssä tar-

koitettua muiden kuin verovelvollisen ilmoitusvelvollisuutta koskevista asioista haetaan verohallituksen päätökseen muutosta korkeimmasa hallinto-oikeudessa. Ehdotettu valituslupajärjestelmä ei koskisi näitä asioita.

Valituslupajärjestelmän ulkopuolelle jäisivät myös ne veroasiat, joissa lääninoikeuden päätökseen haetaan muutosta muiden muutoksenhakusäännösten kuin verolakeihin sisältyvien säännösten perusteella. Esimerkiksi verotusta koskevat hallintoriita-asiat, joissa muutoksenhaku perustuu lähinnä lääninoikeuslain 2 ja 3 §:ään, jäisivät valituslupajärjestelmän ulkopuolelle. Näissä asioissa lääninoikeus ei toimi muutoksenhakuasteena, vaan ensimmäisenä asian käsittelevänä viranomaisena. Hallintoriidat ovat verotuslaissa tarkoitettuja veroja koskevista asioista harvinaisia, mutta niillä on käytännössä enemmän merkitystä eräissä muissa veromuodoissa, erityisesti leimaverotuksessa. Valituslupajärjestelmä ei koskisi myöskään kunnallisverosta vapauttamista koskevia asioita, joissa muutosta haetaan kunnallislain (953/76) säännösten mukaisesti.

Pykälä olisi luonteeltaan yleissäännös, joten sitä ei sovellettaisi metsän veroluokitusta koskevista asioista, joissa lääninoikeuden päätös on verotuslain 90 §:n 4 momentin perusteella lopullinen.

Valituslupaperusteet olisivat ehdotetun 2 momentin mukaan nykyistä laajemmat. Valituslupa voitaisiin myöntää ensiksikin, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi (1 kohta). Tämän ennakkopäätösperusteen avulla turvattaisiin yleisesti verokohtelun yhtenäisyyttä ja enakoitavuutta. Se vastaisi nykyistä verotuslain 96 c §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista valituslupaperustetta. Lupa voitaisiin myöntää myös, jos asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi (2 kohta). Lisäksi valituslupa voitaisiin myöntää muusta painavasta syystä (3 kohta). Nämä valituslupaperusteet ovat uusia. Niiden tavoitteena on antaa oikeussuojaa lähinnä yksittäiselle verovelvolliselle tilanteessa, jossa lääninoikeuden päätös on virheellinen tai jossa valitusluvan myöntäminen on muusta syystä tarpeen.

Ennakkopäätösperuste tulisi kyseeseen lähinnä silloin, kun verotus- ja oikeuskäytäntö on jossakin kysymyksessä epäyhtenäinen tai kun

uuteen lainsäädäntöön liittyy tulkintaongelmia, joita ei ole aikaisemmin ratkaistu. Ennakkopäätösperusteella voitaisiin valituslupa myöntää silloinkin, kun korkein hallinto-oikeus haluaa vahvistaa lääninoikeuden päätöksen sellaisenaan tai muuttaa vain sen perusteluja. Valituslupa voitaisiin tällä perusteella myöntää myös siinä tapauksessa, että muutoksenhaun kohteena oleva yksittäinen tapaus on taloudelliselta arvoltaan vähäinen, jos siinä on kyse sellaisesta tulkintaongelmasta, jonka arvioidaan koskevan useita verovelvollisia.

Ilmeisen virheen perusteella valituslupa voitaisiin myöntää silloin, kun on erityistä aihetta saattaa tällainen asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Säännöksessä tarkoitettu ilmeinen virhe voisi olla joko menettelyvirhe tai muu ilmeinen virhe. Ilmeiselle virheelle on tällöin ominaista, että kyse on oikeudellisesti selvästä virheestä, joka voidaan yleensä havaita helposti lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä. Ilmeinen menettelyvirhe voi olla kyseessä esimerkiksi siinä tapauksessa, että verovelvollista ei ole kuultu vaikka häntä olisi ollut kuultava asiasta. Muulla ilmeisellä virheellä tarkoitetaan esimerkiksi virheellisyttä laintulkinnassa tai näytön arvioinnissa. Muu ilmeinen virhe voi olla kyseessä myös silloin, kun asiassa on tullut esille sellaisia uusia oikeudellisia tai tosiasiallisia perusteita, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Luvan myöntäminen ilmeisen virheen perusteella edellyttää lisäksi, että asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on virheen vuoksi erityistä aihetta. Erityinen aihe tarkoittaa tällöin lähinnä asian merkittävyyttä valittajan kannalta. Mikäli muutoksenhaulla ei olisi valittajalle taloudellista merkitystä joko sen vuoksi, ettei asiassa tapahtunut virhe ole vaikuttanut asian lopputulokseen tai siitä syystä, että asia on taloudelliselta arvoltaan vähäinen, ei valituslupaa voitaisi tämän kohdan perusteella myöntää.

Valituslupa voitaisiin myöntää myös muun painavan syyn perusteella. Tällainen syy voisi olla erityisesti silloin, kun muutoksenhaun kohteena oleva päätös on valittajan kannalta erityisen merkittävä mutta asialla ei ole ennakkopäätösmerkitystä eikä asiassa ole tapahtunut ilmeistä virhettä. Asia voi olla valittajan kannalta erityisen merkittävä esimerkiksi siinä tapauksessa, että asialla on sinänsä erittäin suuri taloudellinen merkitys tai kyseessä oleva asia toistuu valittajan verotuksessa vuosittain. Täl-

laisessa tapauksessa voi valitusluvan myöntäminen olla tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että valittajalle on tärkeää voida varmistua läänioikeuden päätöksen oikeellisuudesta. Vaikka valituksessa tarkoitettulla asialla olisi sinänsä vähäinen merkitys, valituksella voi olla verovelvolliselle erityistä merkitystä toista veromuotoa koskevassa asiassa tai muussa, esimerkiksi sosiaaliturvaa, koskevassa asiassa. Nykyisin valituslupa voidaan verotuslain 96 c §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan myöntää, jos asianomainen näyttää, että valituksella on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa. Ehdotetussa järjestelmässä valituslupa voitaisiin tällöin myöntää muun painavan syyn perusteella.

Valitusluvan myöntämistä harkittaessa tulisi ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimus saattaa joissakin tapauksissa edellyttää asian käsittelyä kahdessa tuomioistuimasteessa. Tällaisessa asiassa voitaisiin valituslupa myöntää muun painavan syyn perusteella siinäkin tapauksessa, ettei asialla olisi ennakkopäätösmerkitystä eikä asiassa olisi tapahtunut ilmeistä virhettä.

Valituslupaperusteet koskisivat samalla tavoin sekä verovelvollisen että veronsaajan tekemiä valituksia. Veronsaajalle myönnettäisiin kuitenkin käytännössä valituslupa ilmeisesti useimmiten ennakkopäätösperusteella, vaikka muillakin perusteilla lupa voitaisiin myöntää. Veroasioiden valituslupaperusteet on pyritty laatimaan sellaisiksi, että niitä voitaisiin käyttää valmistelun pohjana harkittaessa valmisteltavana olevaan hallintolainkäyttölakiin otettavia yleisiä valituslupaperusteita.

Peruste valitusluvan myöntämiselle voi koskea vain osaa muutoksenhaun kohteena olevaa ratkaisua. Tällöin olisi pykälän 3 momentin mukaan mahdollista myöntää valituslupa niin, että se koskisi vain osaa valituksesta. Tällaisessa tapauksessa valitus voitaisiin valituksen käsittelyn yhteydessä ottaa käsiteltäväksi muultakin osalta. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä. Valitusluvan myöntämisestä ei olisi välttämättä ilmoitettava valittajalle erikseen ennen valituksen käsittelemistä ja sen ratkaisemista. Tällainen ilmoittaminen voisi kuitenkin olla asianmukaista esimerkiksi silloin, kun asianosainen esittää perustellun syyn erillisen valituslupapäätöksen antamiselle. Ilmoittamisesta ei olisi tarpeen säätää verotuslaissa mutta tarvittaessa asiasta voitaisiin antaa määräyksiä korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestyksessä.

Valitus olisi 4 momentin mukaan tehtävä 60 päivän kuluessa läänioikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Myös veronsaajan valitusaika laskettaisiin päätöksen tiedoksisaannista samalla tavoin kuin nykyisin. Valitusaika olisi pidempi kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain mukainen 30 päivän valitusaika korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvat verovalitusasiat voivat joissakin tapauksissa olla laajoja ja koskea esimerkiksi useita verovelvollisia, jotka ovat keskenään intressiyhteydessä. Tällaisissa tilanteissa selvitysten hankkiminen valituksen kohteena olevasta asiasta saattaa olla hankalaa. Tämä puoltaa pitkää valitusaikaa. Välitöntä verotusta koskevissa asioissa jatkovalitusaika on nykyisinkin 60 päivää, joten ehdotus ei tältä osin merkitsisi muutosta. Valitusjärjestelmä tulisi toimittaa valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai päätöksen tehneelle läänioikeudelle. Nykyisinkin valituskirjelmä ja valituslupahakemus voidaan verotuslain 96 §:n 2 ja 3 momentin sekä 96 d §:n perusteella toimittaa joko läänioikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valituskirjelmään tulisi liittää samalla tavoin kuin nykyisinkin läänioikeuden päätös ja selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedokseen. Nykyisin tästä mainitaan verotuslain 96 §:n 2 momentissa. Valituskirjelmän liitteeksi tarvittavat asiakirjat ilmenevät kuitenkin muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 9 b §:stä, joten niistä ei ole tarpeen säätää erikseen verotuslaissa.

96 a §. Pykälässä säädettäisiin siitä, kenellä on valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtion puolesta valitusoikeus olisi tarkastusamiehellä ja kunnan puolesta kunnanhallituksella niin kuin nykyisin. Pykälä vastaisi nykyistä verotuslain 96 §:n 1 momenttiin sisältyvää säännöstä. Ehdotettu pykälä korvaisi nykyisen 96 a §:n, jossa säädetään valituslupajärjestelmän piiriin kuuluvista asiaryhmistä.

96 b §. Pykälässä säädetään nykyisin niistä asioista, jotka kuuluvat valituslupajärjestelmän piiriin päätöksen häviöarvon perusteella. Säännös ehdotetaan kumottavaksi.

96 c §. Pykälässä säädetään nykyisin valituslupaperusteista. Säännös ehdotetaan kumottavaksi, sillä valituslupaperusteista säädettäisiin ehdotuksen mukaan 96 §:n 2 momentissa.

96 d §. Pykälän 1 momentissa säädetään nykyisin lupahakemuskirjan toimittamisesta viranomaiselle ja 2 momentissa säädetään, että

muutoin on noudatettava pykälässä mainittuja muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain valituslupaa koskevia säännöksiä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi niin, että lupahakemus sisältyisi valitukseen. Erillistä viittausta muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin ei tarvittaisi, sillä muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia sovelletaan yleislakina myös verotusta koskevassa muutoksenhaussa siltä osin, kuin veroasioiden osalta ei ole annettu erityissäännöksiä.

1.4. Ennakkoperintälaki

53 §. Lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tarvitaan tämän lain soveltamista koskevassa asiassa nykyisinkin aina valituslupa. Valituslupaperusteet ja valitusajaka ilmaisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 1 momentissa viitattaisiin.

54 §. Pykälässä säädetään nykyisin lähinnä valituslupaperusteista ja valitusajasta. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska 53 §:ssä viitattaisiin verotuslain 96 §:ään.

1.5. Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta

17 §. Lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tarvitaan tämän lain soveltamista koskevassa asiassa nykyisinkin aina valituslupa. Valituslupaperusteet ja valitusajaka ilmaisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 3 momentissa viitattaisiin.

17 a §. Pykälässä säädetään nykyisin lähinnä valituslupaperusteista ja valitusajasta. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska 17 §:ssä viitattaisiin verotuslain 96 §:ään.

1.6. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta

21 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hal-

linto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusajaka ilmaisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 3 momentissa viitattaisiin.

1.7. Perintö- ja lahjaverolaki

48 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusajaka ilmaisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin. Ehdotus ei merkitsisi muutosta siihen, että lain 46 §:n 3 momentissa tarkoitettu ennakkotietoa koskevasta lääninoikeuden päätöksestä ei saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

1.8. Kiinteistöverolaki

27 §. *Muutoksenhaku lääninoikeuden päätökseen.* Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa on muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen nykyisin osittain rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusajaka ilmaisivät verotuslain 96 §:stä.

1.9. Laki liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain kumoamisesta

1 §. Liikevaihtovero-oikeus lakkautettaisiin kumoamalla liikevaihtovero-oikeudesta annettu laki. Samalla kumoutuisi myös liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain perusteella annettu asetus. Liikevaihtovero-oikeus mainitaan asiakirjain lähettämisestä annetun lain (74/54) 5 §:ssä, oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/84) 1 §:ssä ja valtion virkamieslain 68 §:n 2 momentissa (332/93), mutta tässä

yhteydessä ei ole katsottu tarpeelliseksi esittää niihin muutosta. Tarvittavat muutokset niihin voidaan tehdä myöhemmin, jos säännöksiä aikanaan muusta syystä muutetaan.

Perustelut liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamiselle ja siellä nykyisin käsiteltävien asioiden siirtämiselle Uudenmaan lääninoikeuteen ilmenevät esityksen yleisperusteluista.

2 §. Tarkemmat siirtymäsäännökset sisältyivät asianomaisiin erityislakeihin. Liikevaihtovero-oikeuden lakkauttamiseen liittyvistä henkilöstöjärjestelyistä päätettäisiin erikseen.

3 §. Uudistuksen voimaantuloajankohtaan liittyviä näkökohtia tarkastellaan lähemmin esityksen yleisperusteluissa.

1.10. Liikevaihtoverolaki

110 §. Lääninveroviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin 1 momentin mukaan muutosta liikevaihtovero-oikeuden asemesta Uudenmaan lääninoikeudelta. Valtion puolesta olisi valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtioneuvostolla, kuten nykyisin.

Muutosta ei nykyisen 3 momentin mukaan saa hakea päätökseen, jolla on päätetty olla antamatta ennakkotietoa, eikä 70 §:n 4 momentissa tarkoitettua palautushakemuksen johdosta annettuun päätökseen. Esityksessä ei ehdoteta muutosta näihin valituskieltoihin.

Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain (664/66) 7 §:n mukaan on vakuutusmaksusta suoritettavasta verosta muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä liikevaihtoverolaissa on säädetty liikevaihtoverosta. Tämän viittaussäännöksen perusteella haettaisiin myös vakuutusmaksusta suoritettavaa veroa koskevaan lääninveroviraston päätökseen muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen.

111 §. Pykälässä tarkoitettut asiakirjat olisi 4 momentin mukaan lähetettävä liikevaihtovero-oikeuden asemesta Uudenmaan lääninoikeudelle.

112 §. Pykälässä tarkoitettu tuomioistuin olisi liikevaihtovero-oikeuden asemesta lääninoikeus.

113 §. Pykälässä säädetään nykyisin siitä, että liikevaihtovero-oikeuden on korjattava päätöksessään oleva laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys. Esityksen mukaan liikevaihtovero-oikeus lakkautettaisiin ja muutosta haet-

taisiin Uudenmaan lääninoikeudelta. Hallintotuomioistuin voi yleensä korjata päätöksessään olevan ilmeisen lasku- tai kirjoitusvirheen ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 12 §:n perusteella. Liikevaihtoveroasioita koskevan lääninoikeuden päätöksen korjaamisesta ei ole tarkoituksenmukaista antaa erityissäännöksiä, joten pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

115 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa on muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen nykyisin osittain rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Pykälä vastaisi pääasialliselta sisällöltään verotuslain 96 §:ää. Siitä ilmenisivät muun muassa valituslupaperusteet ja valitusai-ka, jotka olisivat samanlaiset kuin muissa veroasioissa. Liikevaihtoveroasioissa valitusai-ka korkeimpaan hallinto-oikeuteen pidentyisi nykyisestä 30 päivästä 60 päivään.

116 §. Pykälässä säädetään nykyisin valituslupaperusteista, joista ehdotuksen mukaan säädettäisiin 115 §:ssä. Valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttää nykyisen 115 §:n 1 momentin perusteella liikevaihtovero-oikeudessa oleva valtioneuvoston jäsen. Muissa veroasioissa valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttää tavallisesti lääninverovirastossa oleva virkamies tai verohallitus. Esityksessä ehdotetaan, että tässä laissa tarkoitetuissa asioissa valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi lääninverovirastossa oleva valtioneuvoston jäsen. Tämä käyttäisi valtion puhevaltaa myös lääninoikeudessa.

117 §. Pykälän 1 momentissa säädetään nykyisin lupahakemuskirjan toimittamisesta viranomaiselle ja 2 momentissa säädetään, että muutoin on noudatettava pykälässä mainittuja muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain valituslupaa koskevia säännöksiä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, sillä muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia ehdotetaan esityksessä muutettavaksi niin, että lupahakemus sisältyisi valitukseen. Erillistä viittausta muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin ei tarvittaisi, sillä muutoksenhausta hallintoasioissa annettua lakia sovelletaan yleislakina myös verotusta koskevassa muutoksenhausta siltä osin, kuin veroasioiden osalta ei ole annettu erityissäännöksiä.

118 §. Pykälässä tarkoitettu tuomioistuin,

jolle päätös lähetetään tiedoksi, olisi liikevaihtovero-oikeuden asemesta Uudenmaan läänioikeus. Lisäksi pykälästä poistettaisiin nykyinen maininta, jonka mukaan liikevaihtovero-oikeus antaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksi asianomaiselle silloin, kun muutosta liikevaihtovero-oikeuden päätökseen on haettu valtion puolesta. Muissa veroasioissa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksiantaminen kuuluu korkeimman hallinto-oikeuden tehtäviin siinäkin tapauksessa, että muutosta on haettu valtion puolesta. Tästä ei ole tarkoituksenmukaista poiketa liikevaihtoverotusta koskevissa asioissa.

119, 120, 122—124, 129 ja 134 §. Pykälissä tarkoitettu tuomioistuimien olisi liikevaihtovero-oikeuden asemesta läänioikeus.

1.11. Tullilaki

48 §. Piiritullikamarin päätökseen haettaisiin veroasiassa 1 momentin mukaan muutosta Uudenmaan läänioikeudelta. Muussa kuin veroasiassa toimisi valitusviranomaisena tullihallitus samoin kuin nykyisin.

48 a §. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu viranomainen olisi tullihallituksen asemesta Uudenmaan läänioikeus. Momentin sanamuotoa täsmennettäisiin niin, että pykälästä poistettaisiin maininta tavaranhaltijasta, sillä verovelvollistaholla voi valittajana joissakin tapauksissa olla myös muu kuin tavaranhaltija.

49 §. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu viranomainen olisi tullihallituksen asemesta läänioikeus.

Pykälän 4 momentissa tarkoitettu viranomainen olisi tullihallituksen asemesta tavallisesti läänioikeus. Tullihallitus toimisi kuitenkin edelleen valitusviranomaisena asioissa, jotka koskevat muita tullaukseen liittyviä hallinnollisia toimenpiteitä kuin verotusta. Näissä asioissa tullihallituksella säilyisi edelleen mahdollisuus määrätä oikeudenkäyntikulujen korvausta.

50 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan läänioikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Pykälä vastaisi pääasialliselta sisällöltään verotuslain 96 §:ää. Siitä ilmenisivät

muun muassa valituslupaperusteet ja valitusai-ka, jotka olisivat samanlaiset kuin muissa veroasioissa. Tulliveroasioissa valitusai-ka korkeimpaan hallinto-oikeuteen pidentyisi nykyisestä 30 päivästä 60 päivään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttää piiritullikamarissa oleva tulliasiamies. Tämä käyttäisi valtion puhevaltaa myös läänioikeudessa. Nykyisin tämän lain soveltamista koskevissa asioissa käyttää valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa tullihallituksessa oleva tulliasiamies. Koska liikevaihtoveroasioissa valtion puhevallan käyttäminen olisi ehdotuksen mukaan järjestetty siten, että lääninverovirastossa oleva valtionasiamies käyttäisi valtion puhevaltaa sekä läänioikeudessa että korkeimmassa hallinto-oikeudessa, ehdotetaan, että tullilain valtion puhevaltaa koskevia säännöksiä muutettaisiin vastaavalla tavalla.

50 a §. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen. Nämä asiat eivät kuuluisi valituslupajärjestelmän piiriin, koska valituslupajärjestelmää ei olisi asianmukaista ulottaa niihin asioihin, joita ei käsitellä hallintotuomioistuimessa ennen kuin päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valtion puhevaltaa käyttäisi näissä asioissa tullihallituksessa oleva tulliasiamies samoin kuin nykyisin.

1.12. Valmisteverotuslaki

26 §. Piiritullikamarin päätökseen haettaisiin veroasiassa 1 momentin mukaan muutosta Uudenmaan läänioikeudelta. Muussa kuin veroasiassa toimisi valitusviranomaisena tullihallitus samoin kuin nykyisin.

26 a §. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu viranomainen olisi tullihallituksen asemesta Uudenmaan läänioikeus.

28 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Pykälän 1 momentin mukaan läänioikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusai-ka ilmenisivät tullilain 50 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin. Tullilain 50 §:stä ilmenisi

myös se, että valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi tässä momentissa tarkoitetuissa asioissa piiritullikamarissa oleva tulliasiamies.

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen olisi luvanvarainen kaikissa niissä asioissa, joissa valmisteverotuslain muutoksenhakusäännöksiä sovelletaan joko valmisteverotuslain 1 §:n tai muussa laissa olevan viittaussäännöksen perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen. Nämä asiat eivät kuuluisi valituslupajärjestelmän piiriin, koska valituslupajärjestelmää ei olisi asianmukaista ulottaa niihin asioihin, joita ei käsitellä hallintotuomioistuimessa ennen kuin päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valtion puhevaltaa käyttäisi näissä asioissa tullihallituksessa oleva tulliasiamies samoin kuin nykyisin.

29 ja 30 §. Pykälissä tarkoitettu viranomaisen olisi tullihallituksen asemesta lääninoikeus.

36 §. Pykälän viimeisessä virkkeessä tarkoitettu viranomaisen voisi olla tullihallituksen ja korkeimman hallinto-oikeuden ohella lääninoikeus.

1.13. Laki auto- ja moottoripyöräverosta

20 §. Lain nykyinen 21 § siirrettäisiin 20 §:n 1 ja 2 momentiksi. Tältä osin säännös vastaisi sisällöltään nykyisiä säännöksiä. Auto- ja moottoripyöräveroa koskevassa verotus- ja muutoksenhakumenettelyssä noudatettaisiin soveltuvin osin liikevaihtoverolain säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Tämä merkitseisi muun muassa sitä, että auto- ja moottoripyöräveroa koskevasta lääninveroviraston tai Autorekisterikeskuksen päätöksestä tehty valitus käsiteltäisiin ensin liikevaihtoverolain 109 §:ssä tarkoitettussa oikaisumenettelyssä.

Maahantuonnin ja maahantuojan verotuksen osalta olisi kuitenkin noudatettava soveltuvin osin tullilainsäädännön säännöksiä, joten tällöin auto- ja moottoripyöräveroa koskevassa asiassa sovellettaisiin muun muassa tullilain 47 §:n säännöstä tullinoikaisusta tavaranhaltijan hyväksi. Säännöksen sanamuotoa täsmennettäisiin tältä osin niin, että siinä mainittaisiin myös lain 17 §:ssä tarkoitettun veron palauttaminen. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muutok-

senhausta Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön antamaan päätökseen. Nykyisin tämän yksikön päätökseen haetaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Toisaalla esityksessä ehdotetaan, että liikevaihtovero-oikeus lakkautetaan ja sen toimivaltaan nykyisin kuuluvat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuteen. Tämän mukaisesti pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön tämän lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Valtion puolesta olisi valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtioneuvonmiehellä. Nykyisin valitusoikeus valtion puolesta on verohallituksella. Ehdotuksen tarkoituksena on, että valtion puhevallan käyttämistä koskevat tämän lain säännökset olisivat mahdollisimman yhdenmukaiset liikevaihtoverolain vastaaviin säännöksiin verrattuna.

21 §. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla eikä liikevaihtoverolain valitusoikeuden rajoitusten ole oikeuskäytännössä katsottu koskevan tässä laissa tarkoitettuja asioita. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät liikevaihtoverolain 115 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin. Pykälässä viitattaisiin myös liikevaihtoverolain 116 §:ään, josta ilmenisi, että valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi tässä laissa tarkoitetuissa muissa kuin maahantuonnin tai maahantuojan verotusta koskevissa asioissa lääninverovirastossa oleva valtioneuvonmiehen. Tämä käyttäisi valtion puhevaltaa myös lääninoikeudessa. Valtion puhevaltaa koskevat tämän lain säännökset olisivat yhdenmukaiset liikevaihtoverolain ja tullilain vastaaviin säännöksiin verrattuna.

1.14. Laki moottoriajoneuvoverosta

32 §. Moottoriajoneuvoveron suorittamisvelvollisuutta tai suoritettavan veron määrää koskevaan Autorekisterikeskuksen päätökseen haetaan nykyisin muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Ulkomaalla rekisteröidystä autosta 34 §:n 2 momentin mukaan määrättävää veroa koskevasta tulliviranomaisen päätök-

sestä valitetaan kuitenkin nykyisin tullihallitukseen. Toisaalla esityksessä ehdotetaan, että liikevaihtovero-oikeus lakkautetaan ja sen toimivaltaan nykyisin kuuluvat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuteen. Myös tullihallituksen toimivaltaan nykyisin kuuluvat verovalitukset siirretään ehdotuksen mukaan Uudenmaan lääninoikeuteen. Näiden ehdotusten mukaisesti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Valitusaika olisi 30 päivää samoin kuin nykyisin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät liikevaihtoverolain 115 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtion puhevallan käyttämisestä. Nykyisin valtion puhevaltaa muutoksenhaussa Autorekisterikeskuksen päätöksestä liikevaihtovero-oikeuteen käyttää verohallitus. Muutoksenhaussa liikevaihtovero-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen käyttää valtion puhevaltaa liikevaihtovero-oikeudessa oleva valtionasiamies. Ehdotuksen mukaan valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi tässä laissa tarkoitetuissa asioissa Uudenmaan lääninverovirastossa oleva valtionasiamies. Tämä käyttäisi valtion puhevaltaa myös lääninoikeudessa. Valtion puhevaltaa koskevat tämän lain säännökset olisivat yhdenmukaiset liikevaihtoverolain ja tullilain vastaaviin säännöksiin verrattuna.

1.15. Laki polttoainemaksusta

14 §. *Muutoksenhaku ja täytäntöönpano.* Polttoainemaksun määräämistä koskevaan Autorekisterikeskuksen päätökseen haetaan nykyisin muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Toisaalla esityksessä ehdotetaan, että liikevaihtovero-oikeus lakkautetaan ja sen toimivaltaan nykyisin kuuluvat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuteen. Tämän mu-

kaisesti pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että viranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Muutoksenhaussa noudatettaisiin, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa säädetään. Polttoainemaksua koskevassa muutoksenhaussa lääninoikeuteen noudatettaisiin näin ollen moottoriajoneuvoverolain säännöksiä valitusajasta ja valtion puhevallan käyttämisestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tämän lain soveltamista koskevissa asioissa ei muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät liikevaihtoverolain 115 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin. Valtion puhevaltaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi Uudenmaan lääninverovirastossa oleva valtionasiamies. Tämä käyttäisi moottoriajoneuvoverolain 32 §:n 3 momentin perusteella valtion puhevaltaa myös lääninoikeudessa.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirrettäisiin 3 momentiksi.

1.16. Leimaverolaki

92 §. Pykälän 3 momentissa säädetään nykyisin muutoksenhausta lääninoikeuden saman pykälän 1 momentissa tarkoitettun valituksen johdosta antamaan päätökseen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 3 momentissa viitattaisiin.

Valituslupasäännökset eivät koskisi pykälän 2 momentissa mainittujen viranomaisten päätöksiä, joista voitaisiin valittaa suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valitusoikeuden rajoituksia samoin kuin nykyisin.

98 a §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta 94—97, 97 a—97 c ja 98 §:ssä tarkoitettuihin lääninveroviraston päätöksiin.

Niihin haettaisiin muutosta lääninoikeudelta samalla tavoin kuin nykyisin. Samassa momentissa säädetään nykyisin myös muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Ehdotuksen mukaan tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

Pykälän 2 momentti vastaisi 92 §:n 3 momentin säännöstä. Tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa annettuun lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 2 momentissa viitattaisiin.

1.17. Luottoverolaki

22 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentti koskisi muutoksenhakua lääninveroviraston päätökseen. Muutosta voitaisiin hakea valittamalla lääninoikeuteen samoin kuin nykyisin. Momenttiin siirrettäisiin myös nykyisessä 2 momentissa oleva maininta siitä, ettei päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 2 momentti koskisi muutoksenhakua lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 2 momentissa viitattaisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtion puhevallan käyttämisestä. Valtion puolesta valitusoikeus olisi lääninverovirastossa olevalla verotusasiamehellä. Nykyisin valtion puhevaltaa käyttää lääninverolautakunnassa oleva verotusasiames. Koska lääninverolautakuntaa koskevat säännökset on kumottu lailla (1548/92) vuoden 1993 alusta, verotusasiamesistä koskeva maininta muutettaisiin vastaamaan nykyisiä säännöksiä. Momentin sanamuotoa selkeytettäisiin myös niin, ettei siinä enää lueteltaisi asioita, joista voidaan tehdä valitus valtion edun valvomiseksi. Momentin sisältöä ei olisi tarkoitus muuttaa.

1.18. Laki tilauslentoverosta

17 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 2 momentti koskisi muutoksenhakua lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 2 momentissa viitattaisiin.

1.19. Elokuverolaki

14 §. Pykälään lisättävä uusi 4 momentti koskisi muutoksenhakua lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 4 momentissa viitattaisiin.

Valituslupajärjestelmän piiriin kuuluisivat vain ne elokuvaveroa koskevat asiat, joissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitetaan lääninoikeuden päätöksestä. Lääninoikeus käsittelee ne elokuvaveroa koskevat asiat, joissa valituksen kohteena on lääninveroviraston maksuunpanopäätös tai elokuvaveron palauttamista koskevan hakemuksen johdosta annettu lääninveroviraston päätös.

Veroasioiden yleisen valituslupajärjestelmän piiriin eivät sen sijaan kuuluisi ne elokuvaveron suorittamisvelvollisuutta ja määrää koskevat asiat, joissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitetaan elokuvalautakunnan päätöksestä elokuvien tarkastuksen toimittamisesta annetun lain (300/65) 7 §:n mukaisesti. Valituslupajärjestelmää ei olisi asianmukaista ulottaa asioihin, joita ei käsitellä hallintotuomioistuimessa ennen kuin päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

1.20. Arpajaisverolaki

16 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa

säädettäisiin muutoksenhausta lääninveroviraston päätökseen samalla tavoin kuin nykyisin. Momenttiin siirrettäisiin nykyisin 3 momentissa oleva valitusaikaa koskeva säännös. Säännöksen siirtäminen 3 momentista 1 momenttiin merkitsisi myös sitä, että 30 päivän valitusaika koskisi vain muutoksenhakua lääninveroviraston päätöksestä lääninoikeuteen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälän 2 momentissa viitattaisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtion puhevallan käyttämisestä. Valtion puhevallaa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käyttäisi tarkastusasiames samoin kuin nykyisin.

1.21. Rakennusverolaki

17 §. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin. Lisäksi pykälässä säädettäisiin valtion puhevallan käyttämisestä. Valtion puhevallaa käyttäisi verohallitus samoin kuin nykyisin.

1.22. Suhdannetalletuslaki

14 §. Nykyisin lääninoikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusai-

ka ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon pykälässä viitattaisiin.

1.23. Laki koiraverosta

12 §. Pykälään lisättävä 3 momentti koskisi muutoksenhakua lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon 3 momentissa viitattaisiin.

Valituslupajärjestelmä ei koskisi lain 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitettuja kunnanvaltuuston päätöksiä, joihin voidaan hakea muutosta kunnallislain säännösten mukaisesti.

1.24. Veronkantolaki

12 §. Pykälään lisättävä 4 momentti koskisi muutoksenhakua lääninoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei tässä laissa tarkoitetuissa asioissa ole nykyisin rajoitettu valituslupajärjestelmän avulla. Ehdotuksen mukaan lääninoikeuden päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituslupaperusteet ja valitusaika ilmenisivät verotuslain 96 §:stä, johon 4 momentissa viitattaisiin.

Valituslupasäännökset koskisivat vain veronkuittausta koskevia asioita, joissa lääninveroviraston päätöksestä valitetaan 12 §:n 3 momentin mukaisesti lääninoikeuteen. Muissa kuin veronkuittausta koskevissa veronkantolain soveltamiseen liittyvissä asioissa haetaan lääninveroviraston päätökseen muutosta muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain mukaisesti verohallitukselta, joka toimii ylempänä hallintoviranomaisena. Verohallituksen päätökseen voidaan hakea muutosta ilman valituslupaa. Tähän ei ehdoteta muutosta.

1.25. Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan kumoamisesta

Lailla kumottaisiin liikevaihtovero-oikeutta

koskeva maksuttomia suoritteita koskeva kohta tarpeettomana, koska liikevaihtovero-oikeus lakkautettaisiin. Uudenmaan lääninoikeuden välillistä verotusta koskevassa asiassa antamat suoritteet olisivat maksuttomia lain 6§:n 1 momentin 4 kohdan perusteella.

2. Voimaantulo

Välillisen verotuksen muutoksenhakuorganisaation uudistamiseen liittyvät ehdotukset merkitsevät liikevaihtovero-oikeudessa ja tullihallituksessa sellaisia organisatorisia järjestelyjä, joiden toteuttaminen vaatii aikaa. Näiden järjestelyjen kannalta uudistus olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa aikaisintaan vuoden 1994 loppupuolella.

Veroasioiden valituslupajärjestelmää koskevia säännöksiä ei tuonti- ja valmisteverotuksen osalta olisi asianmukaista saattaa voimaan ennen kuin tuonti- ja valmisteverotusta koskevien valitusten ratkaiseminen on siirretty tullihallituksesta Uudenmaan lääninoikeuteen.

Välittömässä verotuksessa voitaisiin ehdotettuja valituslupasäännöksiä soveltaa haettaessa muutosta lääninoikeuden päätökseen, joka on annettu uudistuksen voimaantulon jälkeen. Tällöin uudet säännökset voitaisiin helposti ottaa huomioon lääninoikeudessa valitusosoitusta annettaessa eikä korkeimmassa hallinto-oikeudessa sovellettaisi pitkään kahta rinnak-

kaista järjestelmää. Uusi valituslupajärjestelmä koskisi lääninoikeuden päätöksiä riippumatta siitä, ovatko ne olleet uudentyyppisessä oikeusmenettelyssä. Uuden järjestelmän piiriin kuuluvia lääninoikeuden päätöksiä koskisivat myös uudet nykyistä laajemmat valituslupaperusteet.

Näiden syiden vuoksi ehdotetaan, että lait tulisivat voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994 lukuun ottamatta lakia Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta, joka ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1994.

Liikevaihtovero-oikeus lakkautettaisiin lakien voimaantuloajankohtana. Muutoksenhaussa korkeimpaan hallinto-oikeuteen sovellettaisiin ehdotukseen sisältyviä säännöksiä haettaessa muutosta uudistuksen voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoa koskevaa säännöstä sovellettaisiin kuitenkin sen voimaantulosta lähtien myös asioihin, jotka ovat vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa säännöksen tullessa voimaan. Liikevaihtovero-oikeudessa ja tullihallituksessa uudistuksen voimaantullessa vireillä olevat asiat siirrettäisiin Uudenmaan lääninoikeudelle.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) 7 a ja 13 b §, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (389/68),

muutetaan 1 §:n 3 momentti, 12 §:n 6 momentti, 13 a § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 14 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa, sekä

lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 16 päivänä joulukuuta 1966 annetulla lailla (659/66) ja mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla, uusi 7 momentti seuraavasti:

1 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin, mitä 11, 11 a, 13 ja 13 a §:ssä säädetään.

12 §

Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valitusosoituksessa on mainittava siitä sekä valituslupaa koskeva lainkohta ja perusteet, joilla valituslupa voidaan myöntää.

Päätökseen, johon ei saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kiello perustuu.

Valituslupa

13 a §

Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valituskir-

jaan on sisällytettävä valituslupahakemus. Lupahakemuksessa on ilmoitettava, miksi valituslupa tulisi myöntää.

Valituslupahakemuksessa olevan puutteellisuuden poistamisesta ja hakemuksen tutkimatta jättämisestä on vastaavasti voimassa, mitä 11 ja 11 a §:ssä säädetään valituksesta.

14 §

Valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Valitus ei kuitenkaan estä päätöksen täytäntöönpanoa, jos asiassa on tarpeen valituslupa.

Kun valitus on tehty, voi valitusviranomainen kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun päätökseen.

2.

Laki**Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä tammikuuta 1971 annetussa laissa (55/71), *muutetaan* 4 §, sellaisena kuin se on mainitussa 22 päivänä tammikuuta 1971 annetussa laissa, sekä

lisätään 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §

Nimitysasioita koskevat valitukset käsittelee valtioneuvosto. Valtioneuvosto käsittelee niin ikään valitukset asioista, jotka lain mukaan on alistettu valtioneuvoston tutkittaviksi.

8 §

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

- 1) valitusluvan myöntämistä koskevan asian vesiasiaa lukuun ottamatta;
- 2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian; sekä

3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Lain 4 § tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994 ja 3 §:n 2 momentti kumotaan samasta ajankohdasta lukien.

Lakia sovelletaan myös asioissa, jotka ovat vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa tämän lain tullessa voimaan.

3.

Laki**verotuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 96 b—96 d §, sellaisina kuin ne ovat, 96 b § muutettuna 6 päivänä elokuuta 1982 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (602/82 ja 1548/92), 96 c § muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (390/68 ja 1243/88) ja 96 d § muutettuna mainituilla 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1023/74), sekä

muutetaan 96 ja 96 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 96 § muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla sekä 96 a § muutettuna mainituilla 6 päivänä elokuuta 1982, 29 päivänä joulukuuta 1988 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, seuraavasti:

96 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantapaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhte-

näisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten,

että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai päätöksen tehneelle lääninoikeudelle.

96 a §

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeu-

teen on niillä, jotka 91 §:n mukaan voivat hakea muutosta verotukseen. Valtion puolesta on valitusoikeus kuitenkin tarkastusasiamehellä ja kunnan puolesta kunnanhallituksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

4.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 54 §, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (391/68 ja 1026/74), sekä

muutetaan 53 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, seuraavasti:

53 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

5.

Laki

työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/63) 17 a §, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (392/68 ja 1027/74), sekä

muutetaan 17 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, seuraavasti:

17 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää vali-

tusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tä-

män lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

6.

Laki

rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/78) 21 §:n 3 momentti seuraavasti:

21 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

7.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/40) 48 §, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1028/74), seuraavasti:

48 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

8.

Laki**kiinteistöverolain 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetun kiinteistöverolain (654/92) 27 § seuraavasti:

27 §

Muutoksenhaku lääninoikeuden päätökseen

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitushuvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Kun-

nan puolesta on valitusoikeus kunnanhallituksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantumisen jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

9.

Laki**liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan liikevaihtovero-oikeudesta 5 päivänä joulukuuta 1969 annettu laki (745/69) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

siirretään Uudenmaan lääninoikeuden käsiteltäviksi.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2 §

Liikevaihtovero-oikeudessa tämän lain voimaan tullessa ratkaisematta olevat valitusasiat

10.

Laki**liikevaihtoverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä maaliskuuta 1991 annetun liikevaihtoverolain (559/91) 113 ja 117 § sekä *muutetaan* 110 §:n 1 momentti, 111 §:n 4 momentti, 112, 115, 116 ja 118—120 §, 122 §:n 2 momentti, 123 ja 124 §, 129 §:n 1 momentti ja 134 §:n 1 momentti seuraavasti:

110 §

Lääninveroviraston tämän lain nojalla teke-

mään liikevaihtoverotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Uuden-

maan lääninoikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa lääninverovirastoon.

111 §

Valtionasiamiehen valituskirjelmä ja verovelvollisen 3 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä vastineineen, vastaselityksineen ja lausuntoineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat on viipymättä lähetettävä Uudenmaan lääninoikeudelle.

112 §

Lääninoikeus voi siirtää antamansa päätöksen tiedoksiantamisen lääninverovirastolle.

115 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantapaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Uudenmaan lääninoikeudelle.

116 §

Valtion puolesta valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä.

118 §

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava valittajalle kappale sekä lisäksi lähetettävä jäljennös kahtena tai, kun muutosta

on haettu valtion puolesta, kolmena kappaleena Uudenmaan lääninoikeudelle.

119 §

Jos lääninoikeus tai korkein hallinto-oikeus valtionasiamiehen valituksen johdosta muuttaa 89 §:n 2 momentissa tarkoitettua rekisteröintiä koskevaa päätöstä, sen on samalla määrättävä ajankohta, josta alkaen ratkaisua on sovellettava.

120 §

Jos valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty tai palautettu oikeassa lääninverovirastossa, lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden on, jos ne eivät katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, siirrettävä se toimivaltaiselle lääninverovirastolle.

122 §

Jos vero on lääninoikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, liikaa maksettu tai palauttamatta jäänyt vero on 103 §:ssä säädettyin tavoin maksettava asianomaiselle.

123 §

Jos lääninoikeus tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi, korottanut veron määrää tai pienentänyt verovelvolliselle maksettavaa määrää, jäljennös päätöksestä on toimitettava lääninverovirastolle. Lääninveroviraston tulee viivytyksettä määrätä veron maksamiselle jälkimaksuaika ja antaa verolippu niin kuin 98 §:ssä säädetään.

124 §

Lääninoikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat määrätä verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä, että verovelvolliselle on suoritettava valtion varoista oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

129 §

Tietoja ja asiakirjoja, jotka ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi on esitetty, ei saa antaa muiden kuin veroviranomaisten ja näiden kutsumien asiantuntijoiden nähtäviksi. Tämä ei kuitenkaan estä lääninoikeuden ja kor-

keimman hallinto-oikeuden päätösten julkaisemista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianosaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

134 §

Verovelvollisella ja ennakkotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta lääninveroviraston ja lääninoikeuden pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annettuista

päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 83 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 115 §:n säännöksiä sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

11.

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tullilain (573/78) 48 §:n 1 momentti, 48 a §:n 2 momentti, 49 §:n 2 ja 4 momentti sekä 50 §, sellaisina kuin niistä ovat 48 §:n 1 momentti ja 48 a §:n 2 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1165/87), 49 §:n 4 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (547/82) sekä 50 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, sekä *lisätään* lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

48 §

Piiritullikamarin päätökseen tullin tai tullinpalautuksen määräämistä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Muissa kuin edellä tarkoitetuissa asioissa piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa tullitoimipaikkaan.

settu tuli muutoksenhausta huolimatta suoritettava viivytyksettä takaisin.

Tullausta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä voivat tullihallitus, lääninoikeus ja korkein hallinto-oikeus määrätä valtion suorittamaan oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

48 a §

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että valituksessa esitetyt vaatimukset eivät anna aiheutta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä Uudenmaan lääninoikeudelle.

49 §

Milloin tuli on lääninoikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, on liikaa mak-

50 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantilaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aiheutta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten,

että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Uudenmaan lääninoikeudelle. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

50 a §

Tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksen-

hausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tällöin tullihallituksessa olevalla tulliasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 50 §:n säännöksiä sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat tullin tai tullinpalautuksen määräämistä koskevat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä heinäkuuta 1974 annetun valmisteverotuslain (558/74) 26 §:n 1 momentti, 26 a §:n 2 momentti, 28—30 § sekä 36 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 26 §:n 1 momentti ja 26 a §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1287/88), seuraavasti:

26 §

Piiritullikamarin päätökseen valmisteveron, veronpalautuksen tai hinnanerokorvauksen määräämistä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Muissa kuin edellä tarkoitetuissa asioissa piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa tullitoimipaikkaan.

26 a §

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että valituksessa esitetyt vaatimukset eivät anna aihetta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä Uudenmaan lääninoikeudelle.

28 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä tullilain 50 §:ssä säädetään.

Tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tällöin tullihallituksessa olevalla tulliasiamiehellä.

29 §

Milloin valmistevero on lääninoikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu tai jos hinnanerokorvausta on korotettu, on piiritullikamarin suoritettava liikaa maksettu vero tai puuttuva hinnanerokorvaus muutoksenhausta huolimatta verovelvolliselle.

30 §

Milloin korkein hallinto-oikeus on tulliasiamiehen valituksen johdosta muuttanut läänioikeuden päätöstä, on jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä toimitettava asianomaiselle piiritullikamarille, jonka tulee viipymättä maksuunpanna verovelvolliselle liikaa suoritettu määrä.

36 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan tiedot ja asiakirjat kuitenkin antaa veroviranomaisille ja näiden kutsumille asian tuntijoille sekä verotuksen valvontaa, veron perintää, verotuksesta tehdyn valituksen tutkimista ja syytteeeseen saattamista varten muillekin viranomaisille sekä näiden edustajille. Tullihallitus voi myös asettamallaan ehdoilla määrätä asiakirjat annettaviksi tilastollista tai muuta tieteellistä tutkimusta varten tällaista tutki-

musta suorittavan henkilön tai viranomaisen käytettäväksi. Niin ikään voidaan tullihallituksen, läänioikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätökset julkaista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianomaisten nimiä kuitenkin mainitsematta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 28 §:n 1 momenttia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun läänioikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valmisteveron, veronpalautuksen tai hinnanerokorvauksen määräämistä koskevat valitusasiat siirretään Uudenmaan läänioikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

13.

Laki**auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 14 päivänä marraskuuta 1967 annetun lain (482/67) 20 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, 20 § 12 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (654/93) ja 21 § osittain muutettuna 4 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (822/81), seuraavasti:

20 §

Tämän lain mukaisesta veron suorittamisesta samoin kuin veroviranomaisista, ilmoittamisvelvollisuudesta, veron määräämisestä, muutoksen hakemisesta ja veron takaisinmaksamisesta sekä muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä liikevaihtoverosta säädetään. Siltä osin kuin on kysymys maahantuonnin tai maahantuojan verotuksesta tai 17 §:ssä tarkoitettusta veron palauttamisesta, on vastaavasti, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin noudatettava voimassa olevan tullilainsäädännön säännöksiä.

Ennakkotiedon antamisesta kotimaassa val-

mistetusta ajoneuvosta suorittavan auto- ja moottoripyöräveron osalta on voimassa, mitä ennakkotiedon antamisesta liikevaihtoverosta säädetään.

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön tämän lain nojalla antamaan päätöseen haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan läänioikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion puolesta on valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä.

21 §

Läänioikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeu-

teen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 ja 116 §:ssä säädetään. Maahantuonnin tai maahantuojan verotusta koskevassa asiassa on valtion puolesta valitusoikeus kuitenkin piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 21 §:ää sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat 20 §:ssä tarkoitetut valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

14.

Laki

moottoriajoneuvoverosta annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan moottoriajoneuvoverosta 30 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (722/66) 32 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 3 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (486/81) ja 2 momentti 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (747/69), seuraavasti:

32 §

Viranomaisen moottoriajoneuvoveron suorittamisvelvollisuutta tai suoritettavan veron määrää koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun vero on suoritettu tai se olisi pitänyt suorittaa.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 §:ssä säädetään.

Valtion puolesta on valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. Jäljempänä 34 §:n 2 momentissa tar-

koitetussa asiassa on valtion puolesta valitusoikeus kuitenkin piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 32 §:n 2 momenttia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15.

Laki**polttoainemaksusta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan polttoainemaksusta 13 päivänä huhtikuuta 1993 annetun lain (337/93) 14 § seuraavasti:

14 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Veronikaisesta on voimassa, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/66) säädetään. Polttoainemaksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen noudattaen, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa säädetään.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus Uuden-

maan lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä.

Maksumääräys saadaan panna täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa (367/61) säädetään. Jos polttoainemaksu on eräpäivänä suorittamatta, ajoneuvo saadaan ulosmitata ja polttoainemaksu periä ajoneuvon arvosta, vaikka ajoneuvo olisi muun kuin maksuvelvollisen omistuksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 14 §:n 2 momenttia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

16.

Laki**leimaverolain 92 ja 98 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 92 §:n 3 momentti ja 98 a §, sellaisina kuin ne ovat, 92 §:n 3 momentti 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (730/93) ja 98 a § 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1167/90), seuraavasti:

92 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

98 a §

Edellä 94—97, 97 a—97 c ja 98 §:ssä tarkoitettuihin lääninveroviraston päätöksiin haetaan muutosta lääninoikeudelta.

17.

Laki**luottoverolain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä tammikuuta 1990 annetun luottoverolain (48/90) 22 §:n 1—3 momentti seuraavasti:

22 §

Muutoksenhaku

Lääninveroviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla lääninoikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeu-

teen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla verotusasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

18.

Laki**tilauslentoverosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tilauslentoverosta 6 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (976/92) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

17 §

Muutoksenhaku

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Val-

tion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

19.

Laki**elokuverolain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1964 annetun elokuverolain (366/64) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetulla lailla (243/81), uusi 4 momentti seuraavasti:

14 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

20.

Laki**arpajaisverolain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun arpajaisverolain (552/92) 16 §:n 1—3 momentti seuraavasti:

16 §

Muutoksenhaku

Verovelvollinen ja valtion puolesta verotus-asiamies saavat hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen lääninoikeudelta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Verotusasiamehen valitusaika luetaan kuitenkin päätöksen tekemisestä.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muu-

tosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Valtion puolesta valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

21.

Laki**rakennusverolain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1977 annetun rakennusverolain (54/77) 17 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (296/83), seuraavasti:

17 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Val-

tion puolesta on valitusoikeus verohallituksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

22.

Laki**suhdannetalletuslain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1977 annetun suhdannetalletuslain (53/77) 14 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (295/83), seuraavasti:

14 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

23.

Laki**koiraverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään koiraverosta 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetun lain (590/79) 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (264/89), uusi 3 momentti seuraavasti:

12 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

24.

Laki**veronkantolain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 11 päivänä elokuuta 1978 annetun veronkantolain (611/78) 12 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

12 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

25.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/93) 6 §:n 1 momentin 1 kohta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

Oikeusministeri *Hannele Pokka*

1.

Laki**muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan muutoksenhausta hallintoasioissa 24 päivänä maaliskuuta 1950 annetun lain (154/50) 7 a ja 13 b §, sellaisina kuin ne ovat 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa (389/68), *muutetaan* 1 §:n 3 momentti, 12 §:n 6 momentti, 13 a § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 14 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetussa laissa, sekä

lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 16 päivänä joulukuuta 1966 annetulla lailla (659/66) ja mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla, uusi 7 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Sen estämättä, mitä 2 momentissa on säädetty, on siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin ja vastaavissa tapauksissa valituslupahakemuksiin sovellettava, mitä 11, 11 a ja 13 §:ssä sekä 13 b §:n 4 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa *säädetään*, *sovelletaan* siinä tarkoitettuihin muihin paitsi hallintoviranomaisen ulosottopäätöksestä ja kirkkolain mukaan tehtyihin valituksiin, mitä 11, 11 a, 13 ja 13 a §:ssä säädetään.

7 a §

Valituslupaa koskeva hakemus tehdään samalle viranomaiselle kuin valitus.

(kumotaan)

7 a §

12 §

Päätökseen, johon ei saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kielto perustuu. Jos tällaisesta päätöksestä voidaan myöntää lupa valittaa, on päätökseen liitettävä ilmoitus siitä ja viittaus lain tai asetuksen kohtaan, jossa säädetään luvan myöntämisen edellytyksistä.

Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valitusosoituksessa on mainittava siitä sekä valituslupaa koskeva lainkohta ja perusteet, joilla valituslupa voidaan myöntää.

Päätökseen, johon ei saa hakea muutosta valittamalla, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kielto perustuu.

(ks. voimassa oleva 6 mom.)

*Valitusluvan hakeminen**Valituslupa*

13 a §

13 a §

Milloin valituksen tekemiseen on tarpeen

Jos asiassa on tarpeen valituslupa, valituskir-

Voimassa oleva laki

valituslupa, lupahakemus on tehtävä, mikäli muuta määräaika ei ole säädetty, kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona luvan hakija on saanut tiedon päätöksestä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos hakemusaika on säädetty jossakin tapauksessa luettavaksi muutoin erityisesti määrätystä ajankohdasta, on sitä noudatettava.

13 b §

Valituslupahakemus on tehtävä kirjallisesti. Hakemuskirja on osoitettava valitusviranomaiselle ja siinä on ilmoitettava 1) hakijan nimi, 2) päätös, jota muutoksenhaku koskee, ja 3) perusteet, joilla lupaa haetaan. Hakemuskirja on hakijan tai laatijan omakätisesti allekirjoitettava.

Hakemuskirjaan on liitettävä valituskirja tai sisällytettävä valitus. Jos valitus sisällytetään hakemuskirjaan, on noudatettava, mitä 9 a §:ssä on säädetty valituskirjasta. Hakemuskirjaan liitettävästä päätöksestä ja muusta selvityksestä on vastaavasti voimassa, mitä 9 b §:ssä on säädetty.

Hakemuskirja on toimitettava valitusviranomaiselle. Muutoin on vastaavasti voimassa, mitä 10 §:ssä on säädetty valituskirjan toimittamisesta. Milloin hakemuskirja on toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle, tämän on lähetettävä hakemuskirjan ohella asiassa kertyneet muut asiakirjat valitusviranomaiselle hankkimatta asianosaisten selityksiä.

Lupahakemuksessa olevan puutteellisuuden poistamisesta ja hakemuksen tutkimatta jättämisestä on vastaavasti voimassa, mitä 11 ja 11 a §:ssä on säädetty valituksen osalta.

14 §

Valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Valituslupaa koskeva hakemus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

Kun valitus on tehty tai valituslupaa haettu, voi valitusviranomaisen kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Ehdotus

jaan on sisällytettävä valituslupahakemus. Lupahakemuksessa on ilmoitettava, miksi valituslupa tulisi myöntää.

Valituslupahakemuksessa olevan puutteellisuuden poistamisesta ja hakemuksen tutkimatta jättämisestä on vastaavasti voimassa, mitä 11 ja 11 a §:ssä säädetään valituksesta.

13 b §

(kumotaan)

14 §

Valitusajan kuluessa tehdyllä valituksella on siirtävä vaikutus päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. *Valitus ei kuitenkaan estä päätöksen täytäntöönpanoa, jos asiassa on tarpeen valituslupa.*

Kun valitus on tehty, voi valitusviranomaisen kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun päätökseen.

2.

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä tammikuuta 1971 annetussa laissa (55/71),
muutetaan 4 §, sellaisena kuin se on mainitussa 22 päivänä tammikuuta 1971 annetussa laissa, sekä

lisätään 8 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäviä ovat lisäksi liikevaihtovero-oikeuden jäsenten virkojen täyttämistä ja hoitamista sekä sanotun oikeuden työjärjestystä koskevat asiat sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään.

(2 mom. kumotaan)

4 §

Nimitysasioita koskevat valitukset, *lukuun ottamatta* 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa tehtyjä valituksia, käsittelee valtioneuvosto. Valtioneuvosto käsittelee niin ikään valitukset asioissa, jotka lain mukaan on alistettu valtioneuvoston tutkittaviksi.

4 §

Nimitysasioita koskevat valitukset käsittelee valtioneuvosto. Valtioneuvosto käsittelee niin ikään valitukset asioista, jotka lain mukaan on alistettu valtioneuvoston tutkittaviksi.

8 §

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

- 1) valitushuvan myöntämisestä koskevan asian vesiasiaa lukuun ottamatta;
- 2) täytäntöönpanon kieltämisestä tai keskeyttämisestä koskevan asian; sekä
- 3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 . Lain 4 § tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994 ja 3 §:n 2 momentti kumotaan samasta ajankohdasta lukien.

Lakia sovelletaan myös asioissa, jotka ovat vireillä korkeimmassa hallinto-oikeudessa tämän lain tullessa voimaan.

3.

Laki**verotuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 12 päivänä joulukuuta 1958 annetun verotuslain (482/58) 96 b—96 d §, sellaisina kuin ne ovat, 96 b § muutettuna 6 päivänä elokuuta 1982 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla (602/82 ja 1548/92), 96 c § muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (390/68 ja 1243/88) ja 96 d § muutettuna mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1023/74), sekä

muutetaan 96 ja 96 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 96 § muutettuna mainituilla 31 päivänä joulukuuta 1974 ja 29 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla sekä 96 a § muutettuna mainituilla 6 päivänä elokuuta 1982, 29 päivänä joulukuuta 1988 ja 30 päivänä joulukuuta 1992 annetuilla laeilla, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

96 §

Lääninoikeuden päätöksestä muussa kuin 90, 96 a tai 96 b §:ssä tarkoitetussa asiassa on oikeus valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Valitusoikeus on niillä, jotka 91 §:n mukaan voivat hakea muutosta verotukseen. Valtion puolesta on valitusoikeus kuitenkin tarkastusasiamiehellä ja kunnan puolesta kunnanhallituksella.

Valituskirja sekä lääninoikeuden päätös ja selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedokseen, on 1 momentissa mainitussa ajassa toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu valituskirja voidaan toimittaa myös lääninoikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä se ynnä asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

96 a §

Lääninoikeuden päätöksestä ei saa valittaa ilman 96 c §:ssä säädettyä valituslupaa, siltä osin kuin päätös koskee:

96 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

- 1) *lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;*
- 2) *asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai*
- 3) *valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.*

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaanmistä. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai päätöksen tehneelle lääninoikeudelle.

96 a §

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on niillä, jotka 91 §:n mukaan voivat hakea muutosta verotukseen. Valtion puolesta on vali-

Voimassa oleva laki

- 1) luontoisetua;
- 2) matka-, päivä- tai edustusrahojen tai muiden niihin verrattavien korvausten veronalaisuutta tai veronalaista määrää;
- 3) sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen pysyvän haitan perusteella tehtävää vähennystä taikka veronmaksukyvyyn alentumisvähennystä;
- 4) tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden menojen perusteella palkkatulosta tehtävää vähennystä taikka kysymystä siitä, onko luonnollisen henkilön, yhtymän tai kuolinpesän tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneena menona vähennettäväksi vaadittua menoa kokonaan tai joltakin osin pidettävä vähennyskelvottomana elantokustannuksena;
- 6) edustusmenojen vähennyskelpoisuutta; taikka
- 7) erikseen määrättyä rakennuksen tai rakennelman arvoa, jos se on määrätty 400 000 markkaa pienemmäksi.

96 b §

Valittaa ei myöskään saa ilman valituslupaa lääninoikeuden päätöksestä siltä osin kuin päätös koskee tulon veronalaisuutta tai tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettua verovuoden tulon määrää, jos tulon määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 4 000 markkaa tai jos se ilmeisesti on pienempi kuin 20 000 markkaa ja samalla vähemmän kuin kymmenesosa verotuksessa vahvistetusta verovelvollisen verovuoden tulon kokonaismäärästä.

Edellä mainittuja markkamääriä laskettaessa ei oteta huomioon 96 a §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitettuja tapauksia. Verovuoden tulon kokonaismääräksi katsotaan, jos valitus koskee luonnollisen henkilön tai erikseen verotettavan kotimaisen kuolinpesän valtionverotusta, verovelvollisen verovuoden ansiotulon ja pääomatulon yhteismäärä ja, jos valitus koskee kunnallisverotusta, verovelvollisen kunnallisverotuksen verovuoden tulo.

Varojen veronalaisuuden tai verotettavan varallisuuden määrän osalta ei lääninoikeuden päätöksestä saa valittaa ilman valituslupaa myöskään, jos se varallisuuden määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 200 000 markkaa. Varallisuuden määrää laskettaessa ei oteta huomioon 96 a §:n 7 kohdassa tarkoitettua rakennuksen tai rakennelman arvoa.

Ehdotus

tusoikeus kuitenkin tarkastusasiamehellä ja kunnan puolesta kunnanhallituksella.

96 b §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 ja 3 momentissa säädetyn kiellon estämättä on valitus sallittu, jos valtion tuloverotusta, kunnallisverotusta ja varallisuusverotusta tai kahta niistä on vaadittu muutettavaksi samalla perusteella ja valitus on sallittu jonkin muutettavaksi vaaditun verotuksen osalta.

Veronkorotuksen osalta ei saa valittaa ilman valituslupaa, jos se on määrätty tai vaadittu määrättäväksi tietyn tulon tai varallisuuden osan aiheuttamasta veron tai veroäyriensä lisääntymisestä ja tuon tulon tai varallisuuden kohdalta on kielletty valittamasta. Viivästyskorkoa vastaavan koron osalta ei saa liioin valittaa ilman valituslupaa, jos jälkiverotettavan tai jälkiverotettavaksi vaaditun tulon tai varallisuuden kohdalta on kielletty valittamasta.

96 c §

Valituslupaa haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lupa voidaan myöntää ainoastaan,

- 1) jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi; tai
- 2) jos 96 b §:ssä tarkoitettussa asiassa asianomainen näyttää, että valituksella on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa.

Tarkastusasiamiehelle ja kunnanhallitukselle voidaan myöntää lupa vain 2 momentin 1 kohdan nojalla.

96 d §

Lupahakemuskirja on toimitettava lääninoikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona päätöksen tiedoksisaanti on tapahtunut.

Muutoin on noudatettava muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 12 §:n 6 momentin, 13 b ja 14 §:n valituslupaa koskevia säännöksiä.

96 c §

(kumotaan)

96 d §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

4.

Laki

ennakkoperintälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä marraskuuta 1959 annetun ennakkoperintälain (418/59) 54 §, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (391/68 ja 1026/74), sekä

muutetaan 53 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

53 §

Tässä laissa tarkoitetun valituksen johdosta annetusta lääninoikeuden päätöksestä ei saa valittaa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 54 §:ssä säädetty valituslupa.

54 §

Valituslupaa haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lupa voidaan myöntää ainoastaan,

1) jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi; tai

2) jos asianomainen näyttää, että valituksella on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa.

Tarkastusasiamiehelle ja kunnallishallitukselle voidaan myöntää lupa vain 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Lupahakemuskirja on toimitettava lääninoikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona päätöksen tiedoksisaanti on tapahtunut.

Muutoin on noudatettava muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 12 §:n 6 momentin, 13 b ja 14 §:n valituslupaa koskevia säännöksiä.

Ehdotus

53 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

54 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

5.

Laki**työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (366/63) 17 a § sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetuilla laeilla (392/68 ja 1027/74), sekä

muutetaan 17 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Tässä laissa tarkoitetun valituksen johdosta annetusta lääninoikeuden päätöksestä ei saa valittaa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 17 a §:ssä säädetty valituslupa.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

17 a §

Valituslupaa haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lupa voidaan myöntää ainoastaan,

1) jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi; tai

2) jos asianomainen näyttää, että valituksella on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa.

Tarkastusasiamiehelle voidaan myöntää lupa vain 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Lupahakemuskirja on toimitettava lääninoikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona päätöksen tiedoksisaanti on tapahtunut.

Muutoin on noudatettava muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 12 §:n 6 momentin, 13 b ja 14 §:n valituslupaa koskevia säännöksiä.

(kumotaan)

17 a §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

6.

Laki

rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11 päivänä elokuuta 1978 annetun lain (627/78) 21 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

Tässä laissa tarkoitetun valituksen johdosta annettuun lääninoikeuden päätökseen saadaan hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valtion puolesta on valitusoikeus verotuslaissa tarkoitetulla tarkastusasiamehellä. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä verotuslaissa on säädetty muutoksen hakemisesta lääninoikeuden päätökseen.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

7.

Laki

perintö- ja lahjaverolain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 12 päivänä heinäkuuta 1940 annetun perintö- ja lahjaverolain (378/40) 48 §, sellaisena kuin se on 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1028/74), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Lääninoikeuden päätöksestä on sillä, jota päätös koskee, oikeus valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kuudenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saamisesta. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Valituskirja sekä lääninoikeuden päätös ja selvitys siitä, milloin valittaja on saanut sen tiedokseen, on 1 momentissa mainitussa ajassa toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu valituskirja

48 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

voidaan toimittaa myös lääninoikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä se ynnä asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

8.

Laki

kiinteistöverolain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä heinäkuuta 1992 annetun kiinteistöverolain (654/92) 27 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

Muutoksenhaku lääninoikeuden päätökseen

Lääninoikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin verotuslain 96 §:ssä säädetään.

27 §

Muutoksenhaku lääninoikeuden päätökseen

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Kunnan puolesta on valitusoikeus kunnanhallituksella.

Valittaa ei kuitenkaan saa, ellei asianosaiselle myönnetä 3 momentissa tarkoitettua valituslupaa, lääninoikeuden päätöksestä siltä osin kuin päätös koskee erikseen määrättyä rakennuksen tai rakennelman arvoa, jos arvo on määrätty pienemmäksi kuin 400 000 markkaa. Sama koskee lääninoikeuden päätöstä siltä osin kuin muutoin on kysymys siitä, onko määrätty kiinteistövero oikean suuruinen, jos se veron määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 2 000 markkaa.

Valituslupa haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta, joka voi myöntää luvan ainoastaan, jos lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi.

Valituslupahakemuksesta on voimassa, mitä verotuslain 96 d §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

10.

Laki**liikevaihtoverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä maaliskuuta 1991 annetun liikevaihtoverolain (559/91) 113 ja 117 § sekä
muutetaan 110 §:n 1 momentti, 111 §:n 4 momentti, 112, 115, 116 ja 118—120 §, 122 §:n 2 momentti, 123 ja 124 §, 129 §:n 1 momentti ja 134 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

110 §

Lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään liikevaihtoverotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. *Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti, ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa lääninverovirastoon.*

110 §

Lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään liikevaihtoverotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla *Uudenmaan lääninoikeuteen*. Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava *valitusajassa* lääninverovirastoon.

111 §

Valtionasiamiehen valituskirjelmä ja verovelvollisen 3 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä vastineineen, vastaselityksineen ja lausuntoineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat on viipymättä lähetettävä liikevaihtovero-oikeudelle.

Valtionasiamiehen valituskirjelmä ja verovelvollisen 3 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä vastineineen, vastaselityksineen ja lausuntoineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat on viipymättä lähetettävä *Uudenmaan lääninoikeudelle*.

112 §

Liikevaihtovero-oikeus voi siirtää antamansa päätöksen tiedoksiantamisen lääninverovirastolle.

112 §

Lääninoikeus voi siirtää antamansa päätöksen tiedoksiantamisen lääninverovirastolle.

113 §

Liikevaihtovero-oikeuden on korjattava päätöksessään oleva laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys.

113 §

(kumotaan)

115 §

Liikevaihtovero-oikeuden päätökseen tyytymätön saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus liikevaihtovero-oikeudessa olevalla valtionasiamiehellä. Päätökseen, jolla annettu ennakkotieto on poistettu, ei saa hakea muutosta valittamalla.

115 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitustulvan.

Valittaa ei kuitenkaan saa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 116 §:ssä säädetty valituslupa, liikevaihtovero-oikeuden päätök-

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantapaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäis-

Voimassa oleva laki

sestä veron määrää koskevassa asiassa, jos se veron määrä, jonka osalta päätös on asianosaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 4 000 markkaa.

Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaunnista. Valtionasiamiehelle lasketaan valitusaika liikevaihtovero-oikeuden päätöksen tekemisestä.

Valituskirjelmään on liitettävä valituksenalainen päätös. Verovelvollisen on liitettävä valituskirjelmään myös selvitys siitä, milloin päätös on annettu valittajalle tiedoksi.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös liikevaihtovero-oikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä ja asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

116 §

Valituslupaa haetaan korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Lupa voidaan myöntää ainoastaan, jos

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantapaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden tutkittavaksi; tai

2) asianomainen näyttää, että valituksella on hänelle erittäin suuri merkitys muutoinkin kuin siinä asiassa.

Liikevaihtovero-oikeudessa olevalle valtioneuvostolle voidaan myöntää lupa vain 2 momentin 1 kohdan nojalla.

117 §

Valituslupaa koskeva hakemus on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen tai liikevaihtovero-oikeuteen viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona päätöksen tiedoksisaanti on tapahtunut. Liikevaihtovero-oikeudessa olevalle valtioneuvostolle luetaan sanottu määräaika päätöksen tekemisestä.

Muutoin on noudatettava muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 12 §:n 6 momentin sekä 13 b ja 14 §:n valituslupaa koskevia säännöksiä.

Ehdotus

syyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) *asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai*

3) *valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.*

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaunnista. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Uudenmaan lääninoikeudelle.

116 §

Valtion puolesta valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on lääninverovirastossa olevalta valtioneuvostolta.

117 §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

118 §

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava valittajalle kappale sekä lisäksi lähetettävä jäljennös kahtena tai, kun muutosta on haettu valtion puolesta, kolmena kappaleena liikevaihtovero-oikeudelle. *Liikevaihtovero-oikeus saattaa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen asianomaisen tietoon silloin, kun muutosta liikevaihtovero-oikeuden päätökseen on haettu valtion puolesta.*

119 §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus valtionasiamiehen valituksen johdosta muuttaa 89 §:n 2 momentissa tarkoitettua rekisteröintiä koskevaa päätöstä, sen on samalla määrättävä se ajankohta, josta alkaen ratkaisua on sovellettava.

120 §

Jos valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty tai palautettu oikeassa lääninverovirastossa, liikevaihtovero-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden on, jos ne eivät katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, siirrettävä se toimivaltaiselle lääninverovirastolle.

122 §

Jos vero on liikevaihtovero-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, liikaa maksettu tai palauttamatta jäänyt vero on 103 §:ssä säädettyin tavoin maksettava asianomaiselle.

123 §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi, korottanut veron määrää tai pienentänyt verovelvolliselle maksettavaa määrää, jäljennös päätöksestä on toimitettava lääninverovirastolle. Lääninveroviraston tulee viivytyksettä määrätä veron maksamiselle jälkimaksuaika ja antaa verolippu niin kuin 98 §:ssä on säädetty.

124 §

Liikevaihtovero-oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat määrätä verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä, että verovelvolliselle on suoritettava valtion varoista

118 §

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava valittajalle kappale sekä lisäksi lähetettävä jäljennös kahtena tai, kun muutosta on haettu valtion puolesta, kolmena kappaleena *Uudenmaan lääninoikeudelle.*

119 §

Jos *lääninoikeus* tai korkein hallinto-oikeus valtionasiamiehen valituksen johdosta muuttaa 89 §:n 2 momentissa tarkoitettua rekisteröintiä koskevaa päätöstä, sen on samalla määrättävä ajankohta, josta alkaen ratkaisua on sovellettava.

120 §

Jos valitusta käsiteltäessä havaitaan, että veroa ei ole määrätty tai palautettu oikeassa lääninverovirastossa, *lääninoikeuden* tai korkeimman hallinto-oikeuden on, jos ne eivät katso voivansa ratkaista asiaa välittömästi, siirrettävä se toimivaltaiselle lääninverovirastolle.

Jos vero on *lääninoikeuden* tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, liikaa maksettu tai palauttamatta jäänyt vero on 103 §:ssä säädettyin tavoin maksettava asianomaiselle.

123 §

Jos *lääninoikeus* tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi, korottanut veron määrää tai pienentänyt verovelvolliselle maksettavaa määrää, jäljennös päätöksestä on toimitettava lääninverovirastolle. Lääninveroviraston tulee viivytyksettä määrätä veron maksamiselle jälkimaksuaika ja antaa verolippu niin kuin 98 §:ssä *säädetään.*

124 §

Lääninoikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat määrätä verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä, että verovelvolliselle on suoritettava valtion varoista oikeudenkäyn-

Voimassa oleva laki

oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

129 §

Tietoja ja asiakirjoja, jotka ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi on esitetty, ei saa antaa muiden kuin veroviranomaisten ja näiden kutsumien asiantuntijoiden nähtäväksi. Tämä ei kuitenkaan estä liikevaihtovero-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätösten julkaisemista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianosaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

134 §

Verovelvollisella ja ennakkotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta lääninveroviraston ja liikevaihtovero-oikeuden pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annetuista päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 83 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

Ehdotus

tikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

129 §

Tietoja ja asiakirjoja, jotka ilmoittamisvelvollisuuden täyttämiseksi on esitetty, ei saa antaa muiden kuin veroviranomaisten ja näiden kutsumien asiantuntijoiden nähtäväksi. Tämä ei kuitenkaan estä *läninoikeuden* ja korkeimman hallinto-oikeuden päätösten julkaisemista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianosaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

134 §

Verovelvollisella ja ennakkotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta lääninveroviraston ja *läninoikeuden* pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annetuista päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 83 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 115 §:n säännöksiä sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun läninoikeuden päätökseen.

11.

Laki

tullilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetun tullilain (573/78) 48 §:n 1 momentti, 48 a §:n 2 momentti, 49 §:n 2 ja 4 momentti sekä 50 §,

sellaisina kuin niistä ovat 48 §:n 1 momentti ja 48 a §:n 2 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1165/87), 49 §:n 4 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (547/82) sekä 50 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, sekä

lisätään lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48 §

Piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen. Valtion puolesta valitusoikeus on piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa tullitoimipaikkaan.

48 §

Piiritullikamarin päätökseen tullin tai tullinpalautuksen määräämistä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Muissa kuin edellä tarkoitetuissa asioissa piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa tullitoimipaikkaan.

48 a §

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että tavaranhaltijan valituksessaan esittämät vaatimukset eivät anna aihetta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä tullihallitukselle.

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että valituksessa esitetyt vaatimukset eivät anna aihetta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä Uudenmaan lääninoikeudelle.

49 §

Milloin tulli on tullihallituksen päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, on liikaa maksettu tulli muutoksenhausta huolimatta suoritettava viivytyksettä takaisin.

Milloin tulli on lääninoikeuden päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, on liikaa maksettu tulli muutoksenhausta huolimatta suoritettava viivytyksettä takaisin.

Tullausta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä voivat tullihallitus ja korkein hallinto-oikeus määrätä valtion suorittamaan oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

Tullausta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä voivat tullihallitus, lääninoikeus ja korkein hallinto-oikeus määrätä valtion suorittamaan oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

Voimassa oleva laki

50 §

Tullihallituksen päätöksestä voidaan, jollei erikseen ole toisin säädetty, valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa on säädetty.

Valtion puolesta valitusoikeus on tullihallituksessa olevalla tulliasiamiehellä, jolle valitus-aika luetaan päätöksenteon päivästä.

Ehdotus

50 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valituslupa voidaan myöntää, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samantapaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta lääninoikeuden päätöksestä.

Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa lääninoikeuden päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tai Uudenmaan lääninoikeudelle. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritulikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

50 a §

Tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tällöin tullihallituksessa olevalla tulliasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 50 §:n säännöksiä sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat tullin tai tullipalautuksen määräämistä koskevat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki

valmisteverotuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä heinäkuuta 1974 annetun valmisteverotuslain (558/74) 26 §:n 1 momentti, 26 a §:n 2 momentti, 28—30 § sekä 36 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 26 §:n 1 momentti ja 26 a §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1287/88), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

26 §

Piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen. Valtion puolesta valitusoikeus on piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. *Valitus on tehtävä kirjallisesti*, ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa tullitoimipaikkaan.

Ehdotus

26 §

Piiritullikamarin päätökseen *valmisteveron, veronpalautuksen tai hinnanerokorvauksen määrittämisestä koskevassa asiassa* haetaan muutosta valittamalla *Uudenmaan lääninoikeuteen*. *Muissa kuin edellä tarkoitetuissa asioissa piiritullikamarin päätökseen haetaan muutosta valittamalla tullihallitukseen*. Valtion puolesta on valitusoikeus piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä. Valituskirjelmä on toimitettava *valitusajassa* tullitoimipaikkaan.

26 a §

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että valituksessa esitetyt vaatimukset eivät anna aihetta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä tullihallitukselle.

Siltä osin kuin piiritullikamari katsoo, että valituksessa esitetyt vaatimukset eivät anna aihetta piiritullikamarin päätöksen oikaisemiseen, piiritullikamarin on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja toimitettava asian käsittelyssä syntyneet asiakirjat viipymättä *Uudenmaan lääninoikeudelle*.

28 §

Tullihallituksen päätöksestä saadaan valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle sen mukaan kuin erikseen on säädetty. Valtion puolesta on valitusoikeus tulliasiamiehellä, jolle valitusaika luetaan päätöksenteon päivästä.

28 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä tullilain 50 §:ssä säädetään.

Tullihallituksen antamaan ennakkotietoon ja muuhun tullihallituksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tällöin tullihallituksessa olevalla tulliasiamiehellä.

29 §

Milloin valmistevero on tullihallituksen päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu tai jos

29 §

Milloin valmistevero on *lääninoikeuden* päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu tai jos

Voimassa oleva laki

hinnaneroa on korotettu, on piiritullikamarin suoritettava liikaa maksettu vero tai puuttuva hinnanero muutoksenhausta huolimatta verovelvolliselle.

30 §

Milloin korkein hallinto-oikeus on tulliasiamiehen valituksen johdosta muuttanut tullihallituksen päätöstä, on jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä toimitettava asianomaiselle piiritullikamarille, jonka tulee viipymättä maksuunpanna verovelvolliselle liikaa suoritettu määrä.

Ehdotus

hinnanerokorvausta on korotettu, on piiritullikamarin suoritettava liikaa maksettu vero tai puuttuva *hinnanerokorvaus* muutoksenhausta huolimatta verovelvolliselle.

30 §

Milloin korkein hallinto-oikeus on tulliasiamiehen valituksen johdosta muuttanut *länin-oikeuden* päätöstä, on jäljennös korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä toimitettava asianomaiselle piiritullikamarille, jonka tulee viipymättä maksuunpanna verovelvolliselle liikaa suoritettu määrä.

36 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, saadaan tiedot ja asiakirjat kuitenkin antaa veroviranomaisille ja näiden kutsumille asiantuntijoille sekä verotuksen valvontaa, veron perintää, verotuksesta tehdyn valituksen tutkimista ja syytteesen saattamista varten muillekin viranomaisille sekä näiden edustajille. Tullihallitus voi myös asettamallaan ehdoilla määrätä asiakirjat annettaviksi tilastollista tai muuta tieteellistä tutkimusta varten tällaista tutkimusta suorittavan henkilön tai viranomaisen käytettäväksi. Niin ikään voidaan tullihallituksen ja korkeimman hallinto-oikeuden päätökset julkaista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianomaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa *säädetään*, saadaan tiedot ja asiakirjat kuitenkin antaa veroviranomaisille ja näiden kutsumille asiantuntijoille sekä verotuksen valvontaa, veron perintää, verotuksesta tehdyn valituksen tutkimista ja syytteesen saattamista varten muillekin viranomaisille sekä näiden edustajille. Tullihallitus voi myös asettamallaan ehdoilla määrätä asiakirjat annettaviksi tilastollista tai muuta tieteellistä tutkimusta varten tällaista tutkimusta suorittavan henkilön tai viranomaisen käytettäväksi. Niin ikään voidaan tullihallituksen, *läninoikeuden* ja korkeimman hallinto-oikeuden päätökset julkaista sanamuodon mukaisina tai lyhennettyinä, asianomaisten nimiä kuitenkaan mainitsematta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 28 §:n 1 momenttia sovelletaan haetaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun läninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valmisteveron, veronpalautuksen tai hinnanerokorvauksen määräämistä koskevat valitusasiat siirretään Uudenmaan läninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

13.

Laki

auto- ja moottoripyöräverosta annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan auto- ja moottoripyöräverosta 14 päivänä marraskuuta 1967 annetun lain (482/67) 20 ja 21 §, sellaisina kuin ne ovat, 20 § 12 päivänä heinäkuuta 1993 annetussa laissa (654/93) ja 21 § osittain muutettuna 4 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (822/81), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

20 §

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta liikevaihtovero-oikeudelta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa on säädetty. Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön tämän lain nojalla antamaan päätökseen voidaan hakea muutosta myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää verohallitus. Veronsaajan etua liikevaihtovero-oikeudessa valvoo valtionasiamies niin kuin siitä erikseen säädetään.

21 §

Tämän lain mukaisesta veron suorittamisesta samoin kuin veroviranomaisista, ilmoittamisvelvollisuudesta, veron määräämisestä, muutoksen hakemisesta ja veron takaisinmaksamisesta sekä muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty, soveltuvin osin voimassa, mitä liikevaihtoverosta on säädetty tai muuten määrätty. Maahantuonnin ja maahantuojan verotuksen osalta on vastaavasti, mikäli tässä laissa ei ole toisin säädetty, soveltuvin osin noudatettava voimassa olevan tullilainsäädännön säännöksiä.

Ennakkotiedon antamisesta kotimaassa valmistetusta ajoneuvosta suoritettavan auto- ja

Ehdotus

20 §

Tämän lain mukaisesta veron suorittamisesta samoin kuin veroviranomaisista, ilmoittamisvelvollisuudesta, veron määräämisestä, muutoksen hakemisesta ja veron takaisinmaksamisesta sekä muutoinkin on, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä liikevaihtoverosta säädetään. Siltä osin kuin on kysymys maahantuonnin tai maahantuojan verotuksesta tai 17 §:ssä tarkoitettusta veron palauttamisesta, on vastaavasti, mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, soveltuvin osin noudatettava voimassa olevan tullilainsäädännön säännöksiä.

Ennakkotiedon antamisesta kotimaassa valmistetusta ajoneuvosta suoritettavan auto- ja moottoripyöräveron osalta on voimassa, mitä ennakkotiedon antamisesta liikevaihtoverosta säädetään.

Autorekisterikeskuksen ajoneuvohallinnon yksikön tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtion puolesta on valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä.

(ks. voimassa oleva 21 §)

21 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 ja 116 §:ssä säädetään. Maahantuonnin tai maahantuojan verotusta koskevassa asiassa on valtion puolesta valitusoikeus kuitenkin piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

moottoripyöräveron osalta on voimassa, mitä ennakkotiedon antamisesta liikevaihtoverosta on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 21 §:ää sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat 20 §:ssä tarkoitetut valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

14.

Laki

moottoriajoneuvoverosta annetun lain 32 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan moottoriajoneuvoverosta 30 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (722/66) 32 §:n 1—3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 ja 3 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (486/81) ja 2 momentti 5 päivänä joulukuuta 1969 annetussa laissa (747/69), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 §

Joka on tyytymätön maksuunpanon toimitettavan viranomaisen suorittamisvelvollisuutta tai suoritettavan veron määrää koskevaan toimenpiteeseen, saa siitä kirjallisesti valittaa liikevaihtovero-oikeudelle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun vero on suoritettu tai olisi pitänyt suorittaa. Valitus on 34 §:n 2 momentissa mainituissa tapauksissa tehtävä tullihallitukselle.

Joka ei tyydy päätökseen, jonka liikevaihtovero-oikeus tai tullihallitus on antanut 1 momentissa tarkoitetun valituksen johdosta, saa siitä valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on tiedoksi saatu, sitä päivää lukuun ottamatta.

Autorekisterikeskuksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen voidaan hakea muutosta

32 §

Viranomaisen moottoriajoneuvoveron suorittamisvelvollisuutta tai suoritettavan veron määrää koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun vero on suoritettu tai se olisi pitänyt suorittaa.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 §:ssä säädetään.

Valtion puolesta on valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä.

Voimassa oleva laki

myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää tällöin verohallitus. Veronsaajan etua liikevaihtovero-oikeudessa valvoo valtionasiamies niin kuin siitä erikseen on säädetty.

Ehdotus

Jäljempänä 34 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa on valtion puolesta valitusoikeus kuitenkin piiritullikamarissa olevalla tulliasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 32 §:n 2 momenttia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen. Tullihallituksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valitusasiat siirretään Uudenmaan lääninoikeuden ratkaistaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15.

Laki**polttoainemaksusta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduuskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan polttoainemaksusta 13 päivänä huhtikuuta 1993 annetun lain (337/93) 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Polttoainemaksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen noudattaen, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/66) säädetään. Veronoikaisusta sovelletaan, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa säädetään.

Maksumääräys saadaan panna täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään. Jos polt-

Ehdotus

14 §

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Veronoikaisusta on voimassa, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa (722/66) säädetään. *Polttoainemaksun määräämistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla Uudenmaan lääninoikeuteen noudattaen, mitä moottoriajoneuvoverosta annetussa laissa säädetään.*

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä liikevaihtoverolain 115 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus Uudenmaan lääninverovirastossa olevalla valtioneuvoston asiamiehellä.

Maksumääräys saadaan panna täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään. Jos polt-

Voimassa oleva laki

toainemaksu on eräpäivänä suorittamatta, ajoneuvo saadaan ulosmitata ja polttoainemaksu periä ajoneuvon arvosta, vaikka ajoneuvo olisi muun kuin maksuvelvollisen omistuksessa.

Ehdotus

toainemaksu on eräpäivänä suorittamatta, ajoneuvo saadaan ulosmitata ja polttoainemaksu periä ajoneuvon arvosta, vaikka ajoneuvo olisi muun kuin maksuvelvollisen omistuksessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lain 14 §:n 2 momenttia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

16.

Laki

leimaverolain 92 ja 98 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 92 §:n 3 momentti ja 98 a §, sellaisina kuin ne ovat, 92 §:n 3 momentti 9 päivänä elokuuta 1993 annetussa laissa (730/93) ja 98 a § 21 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1167/90), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

92 §

Joka ei tyydy päätökseen, jonka lääninoikeus on antanut 1 momentissa tarkoitettujen valituksen johdosta, saa valittaa siitä korkeimpaan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona päätös on tiedoksi saatu, sitä päivää lukuun ottamatta.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

98 a §

Edellä 94—98 §:ssä tarkoitettuihin lääninveroviraston päätöksiin haetaan muutosta lääninoikeudelta. *Lääninoikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.*

98 a §

Edellä 94—97, 97 a—97 c ja 98 §:ssä tarkoitettuihin lääninveroviraston päätöksiin haetaan muutosta lääninoikeudelta.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

17.

Laki**luottoverolain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä tammikuuta 1990 annetun luottoverolain (48/90) 22 §:n 1—3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

22 §

Muutoksenhaku

Lääninveroviraston *tekemään tässä laissa tarkoitettuun* päätökseen tyytymätön saa valittaa siitä lääninoikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. *Lääninoikeuden päätöksestä* saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Luottoveron suorittamisvelvollisuutta tai määrää, ennakkotietohakemukseen annettua päätöstä ja 21 §:ssä tarkoitettussa hakemusasiassa annettua päätöstä koskeva valitus voidaan tehdä myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää lääninverolautakunnassa oleva verotusasiamies.

22 §

Muutoksenhaku

Lääninveroviraston päätökseen *saa hakea muutosta valittamalla* lääninoikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. *Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.*

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla verotusasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

18.

Laki

tilauslentoverosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilauslentoverosta 6 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (976/92) 17 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Muutoksenhaku

Lääninoikeuden päätökseen tyytymätön saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamiehellä.

Lääninoikeuden päätökseen *saa hakea muutosta valittamalla* korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamiehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

19.

Laki

elokuvaverolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 26 päivänä kesäkuuta 1964 annetun elokuvaverolain (366/64) 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetulla lailla (243/81), uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Lääninoikeuden päätökseen *saa hakea muutosta valittamalla* korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

20.

Laki

arpajaisverolain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä kesäkuuta 1992 annetun arpajaisverolain (552/92) 16 §:n 1—3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Muutoksenhaku

Verovelvollinen ja valtion puolesta verotus-asiamies saavat hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen lääninoikeudelta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Lääninoikeuden päätökseen tyytymätön saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisannista. Verotusasiamehien valitusaika luetaan kuitenkin päätöksen tekemisestä.

16 §

Muutoksenhaku

Verovelvollinen ja valtion puolesta verotus-asiamies saavat hakea muutosta lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen lääninoikeudelta noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. *Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisannista. Verotusasiamehien valitusaika luetaan kuitenkin päätöksen tekemisestä.*

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. *Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.*

Valtion puolesta valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen on tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

21.

Laki**rakennusverolain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1977 annetun rakennusverolain (54/77) 17 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (296/83), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Haettaessa muutosta lääninoikeuden päätökseen valtion puhevaltaa käyttää verohallitus.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitushuvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus verohallituksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

22.

Laki**suhdannetalletuslain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä tammikuuta 1977 annetun suhdannetalletuslain (53/77) 14 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 25 päivänä maaliskuuta 1983 annetussa laissa (295/83), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Lääninoikeuden tämän lain nojalla antamaan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitushuvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään. Valtion puolesta on valitusoikeus tarkastusasiamehellä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

23.

Laki**koiraverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään koiraverosta 29 päivänä kesäkuuta 1979 annetun lain (590/79) 12 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetulla lailla (264/89), uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

12 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.

24.

Laki**veronkantolain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 11 päivänä elokuuta 1978 annetun veronkantolain (611/78) 12 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

12 §

Lääninoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutoksenhaussa noudatetaan tällöin, mitä verotuslain 96 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1994.

Lakia sovelletaan haettaessa muutosta tämän lain voimaantulon jälkeen annettuun lääninoikeuden päätökseen.
